

“dosdoğru bir yol arayanlar için”

MİN HÂC

Aile ve Eğitim Dergisi 3. Yıl 13. Sayı İffet Sayısı Şevval 1446 Nisan 2025

İffetle Yaşayan Bir Nesil

İFFET NESİİ

Ahlâkî Kavramlar - 3
HAKAN EMİN

03

El-Esmâu'l-Husnâ - 1
KAAN SÂLİH

11

İffeti Anlamak
ENES LÜTFÜ

21

MINHÂC

Aile ve Eğitim Dergisi

“Dosdoğru Bir Yol Arayanlar İçin”

3 Aylık e-Dergi

-Ücretsiz-

NİSAN 2025

İffet Nesli Sayısı

www.minhacdergisi.com

minhacdergisi@gmail.com

Telefon: 0501 362 15 10

Dergi içinde yer alan yazılardan ilgili
yazar mesûldür.

Kaynak gösterilerek kısmen ya da
tamamen alıntı yapılabilir.

İFFET SAYISI

Minhac Dergisi	DERGİ'DEN.....	01
Hakan Emin	AHLÂKÎ KAVRAMLAR - 3.....	03
Kaan Salih	EL-ESMÂ'UL HÜSNÂ - 1.....	11
Üzeyir Hanif	SÜNNET NAMAZLARI, MEKRUH VAKİTLER VE KAZA NAMAZLARI.....	17
Enes Lütfü	İFFETİ ANLAMAK.....	21
Ali Eren	İFFET KAHRAMANI SAFVÂN B. MUATTAL.....	27
Hayreddin Gökçe	SEKÜLERİZM.....	31
Alaaddin Cihad	ŞUAYB ALEYHİSSELÂM VE MÎZÂN.....	37
İbrahim Yahya	EBÛ BEKİR RADİYALLÂHU ANH (3).....	43
Erdem Onur	ŞEHVETE KARŞI MÜCÂDELE.....	49
Rukyeci Süleyman	SORULARLA RUKYE TEDAVİSİ (1).....	55
Urve Tahir	HANİ ŞİMDİ NEREDESİNİZ?.....	61
Hakan Emin	ŞİMDİ MUTLU MUSUNUZ?.....	65

DERGİ'DEN

Âlemlerin yegâne Rabbi olan Allâh'ı Teâlâ'nın ismiyle... Yarattığı ve yaratacağı zerrelere adedince O'na hamd eder, nefislerimizin şerrinden yine O'na sığınır ve her daim O'ndan nusret ve mağfiret dileriz. Salât ve selâm; O'nun seçip şeref-lendirdiği Nebîmiz aleyhisselâm'ın, O'nun pak âlinin ve ashâbının üzerine olsun.

Değerli mü'minler!

Hayrın yayılmasını hedefleyen Dergimiz, Rabbimizin izni ve ikramı ile 13. sayısı olan iffet sayısı ile sizlerle buluşuyor. Tüm lütuflar O'ndandır.

Elhamdulillâhi hamden kesiran...

Bu sayımızın konusu olan iffet hakkında bilgi verirsek, deriz ki: İffet, haramdan kaçınmak ve insânlardan bir şey istemekten uzak durmaktır. İffet, seçilmiş pak enbiyânın vasıflarındandır. Müslüman bir kişi de iffet sahibidir. Zira iffetli olmak her zaman ve her yerde övülmüştür.

İffetin çeşitleri çoktur. Kul, organlarını haramdan koruduğunda iffetli olarak hareket etmiş olur. Gözünü kulağını, elini ayağını, dilini dudağını haramlardan koruyan kişi bu organlarında iffet sahibidir.

Yine bir kul, başkalarının elindekilere karşı da iffetli olmalıdır. Zira Nebîmiz aleyhisselâm; **“Veren el, alan elden daha hayırlıdır.”** [Buhârî, Müslim] buyurmuştur. Bir Müslüman, her zaman hayırlı olmaya çalışmalı; İslâm'ın güzelliklerini ve iffetini hayâtında ve organlarında göstermelidir. Bu takdirde İslâm'ın parlayan nûrları, güzel izleri hayâtının her yerinde görülecektir.

Ayrıca iffetli bir Müslüman, kendisini ilgilendirmeyen şeylerden de uzak durmalıdır. Nebîmiz aleyhisselâm; **“Kişinin kendini ilgilendirmeyen şeyleri bırakması, İslâm’ın güzelliğindendir.”** [Tirmizî, İbn Mâce] buyurmuştur. Mâlâyânî ile meş-guliyet, iffeti zedeler.

Özellikle günümüzde Müslümanları zehirleyen sanal yılanı karşı çok dikkat edilmelidir. Unutulmamalı ki sanal tehlikeyi fark etmeyenler, fark etseler de önemsemeyenler, içinden çıkılamayacak şer bataklığına düşmektedirler.

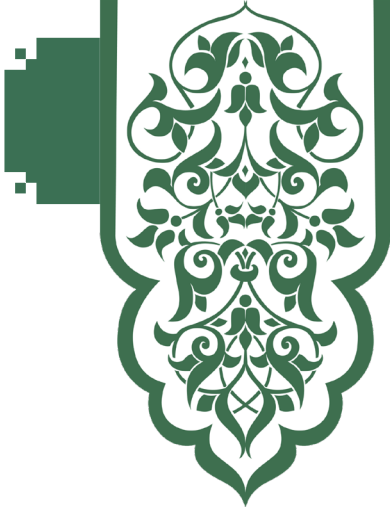
Şerri def etmek, menfaati celp etmekten önceliklidir. Menfaat kazanmak için başlanan birçok iş zamanla kontrolden çıkarak ayakların kaymasına sebebiyet vermektedir. Rabbimiz kalplerimize hakta sebat versin; bizleri her türlü dalaletten muhafaza eylesin. Allâhumme âmîn.

Son olarak; Nebîmiz aleyhisselâm, Rabbimizden iffetli olmayı istemişken bizler de istemeli ve sürekli; **“Ben, Senden hidâyet, takva, iffet ve zenginlik isti-yorum.”** [Müslim] demeliyiz.

Nice sayılarda hayır, izzet ve iffet ü zere b uluşabilmek t emennisiyle, sizleri amelleri ve emânetleri zâyi etmeyen Allâh’u Teâlâ’ya emânet ediyoruz.

İffet ehline selâm ve duâ ile...

fî emânillâh...

KAVRAMLARIN TAHLİLİ

AHLÂKÎ KAVRAMLAR-3

Hakan Emin

Âlemlerin Rabbine hamd, O'nun ahlâkı azîm Nebî'sine, güzide âline ve ashabına da salât ve selâm olsun. Rabbimizin izni ve ismiyle sözlerimize başlıyoruz. Değerli okurlarımız! İkrâm sahibi Rabbimizin izniyle dergimizin 13. sayısında yine sizlerle birlikteyiz. Silsile hâlinde ahlâkî kavramları tanıtmaya başlamıştık. Bu yazımızda da istikâmet, îsâr ve teennî kavramlarıyla serimize devam ediyoruz. Rabbimiz bize ve bizden sonrasına, okuyana ve yaşayana hayırlı ve faydalı eylesin. Allâhumme âmin.

Gayret bizden, tevîk en-Nasîr olan Rabbimizdendir.

(21) İstikâmet:

İstikâmet, isyan içerikli şeylerden kaçınarak doğru yola girmek, doğru yolda itaat üzere durmak, hakta sebat ederek bâtıla meyletmemektir. İstikâmet; dosdoğru, mutedil ve mustakîm olmayı ifâde eder, eğrinin zıttıdır. İstikâmet, hayâtın içerisinde birçok yerde karşımıza çıkar.

Her birinde istikâmeti korumak gereklidir. İstikâmet ehli, sebat ehlidir. Ancak sebat ehli olanlar, dünyevî ve uhrevî başarıyı elde edebilirler. İnsânlığın öncü şahsiyetleri olan peygamberler sebat ve istikâmet ehlidirler. Onlar başlarına her ne geliyorlarsa gelsin hak yoldan ayrılmamışlar ve istikâmet kahramanları olmuşlardır. Kitâbımıza baktığımızda Rabbimiz, Nebîimiz aleyhisselâm'a hitaben; **“Emrolulunduğun gibi dosdoğru istikâmet üzere ol.”** [Hûd: 11/112] buyurmuştur. Sırâtı müstakimin imâmı olan Nebîimiz aleyhisselâm da dosdoğru istikâmeti üzere olarak, ümmetine önderlik yapmıştır.

Günlerden bir gün sahâbeden biri; **“Yâ Rasûlallah! Bana İslâm'ı öylesine tanıtt ki, onu bir daha Senden başkasına sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim.” dediğinde Nebîimiz aleyhisselâm ona; “Allâh'a îmân ettim de ve dosdoğru ol.”** [Müslim] diyerek nasihat etmiştir. Hâli ile dosdoğru olan Nebî, kâli ile de dosdoğru olmayı öğütlemiştir. Özellikle belirtelim ki; Nebîimiz aleyhisselâm'ın her sözü kitâb olacak niteliktedir.

Zikredilen bu hadis de öyledir. Allâh'a îmân eden her bir mü'min istikâmet üzere dosdoğru olmak zorundadır. Dosdoğru olmak ve dosdoğru ölmek bir mü'min için bir hedef ve bir ülküdür.

Nebîmiz aleyhisselâm, Allâh yolunda kınayıcının kınamasına aldırmadan görevini layıkıyla yapmış ve sahâbesi de O'nun yolunda dînden taviz vermeden istikâmet üzere olmuşlardır. Onlar, îmân kahramanları olarak başlarına imtihanlar geldiğinde Allâh'a sığınıp güvenmişler ve gerektiğinde canlarından geçmişlerdir.

Tam burada sahâbeden Abdullâh bin Huzafe radiyallâhu anhu'nun kıssasına değinelim. Abdullâh bin Huzâfe radiyallâhu anhu, Ömer radiyallâhu anhu devrinde Bizanslılarla yapılan muharebede birçok Müslüman ile birlikte esir düşmüştü. Abdullâh bin Huzâfe'nin, sahâbenin ileri gelenlerinden biri olduğunu öğrenen kral, onun Hristiyanlığı kabul etmesini istiyordu. Fakat Abdullâh bin Huzâfe, kelime-i şهادeti haykırmaya devam ediyordu. Kral ümidini kesmiyor, Abdullâh'ın Hristiyan olması hâlinde kavuşacağı dünyalıkları artırıyor, yeni tekliflerde bulunuyordu. En sonunda; "Hristiyan olmayı kabul edersen kızımı verir, seni saltanatıma ortak ederim." deyince Abdullâh radiyallâhu anhu şu cevabı verdi: "Değil bütün Bizans topraklarını, Arap ve Acem topraklarını da versen, bir an olsun dinimden dönmem!" Kral: "Öyleyse öldürüleceksiniz!" dedi. Abdullâh radiyallâhu anhu ise: "Buna gücünüz yetebilir. Ama îmânımı kalbimden çıkarıp atamazsınız!" dedi.

Sonra Abdullâh radiyallâhu anhu'yu çarmıha gerdiler ve korkutmak için ok yağdırdılar. Aynı zamanda bir kazan su kaynattılar ve Hristiyan olmayı reddetmiş olan bir Müslüman'ı kaynar suya attılar. Etrafta bulunanlar ile Abdullâh radiyallâhu anhu yanan kemik cızırtılarını duydular. Sonra kazanın yanına Abdullâh radiyallâhu anhu getirildi. Bu esnada Abdullâh radiyallâhu anhu ağlamaya başladı. Kral, Abdullâh radiyallâhu anhu'nun korkusundan ağladığını zannederek tekrar Hristiyan olmasını teklif etti. Abdullâh radiyallâhu anhu yine tekliflerini reddetti. Kral; "O hâlde niçin ağlıyorsun?" diye sordu. Abdullâh radiyallâhu anhu'nun cevabı şu oldu: "Ben korkumdan ağlamış değilim. Biz Müslümanlar, Allâh yolunda ölümden korkmayız. Benim ağlamamın sebebi şudur ki; "Başımdaki saçlarım adedince canlarım bulunsa da, onlardan her biri böyle Allâh yolunda ölüme gitse!" diye düşündüm ve böyle bir düşünce beni ağlamaya sevk etti."

Abdullâh radiyallâhu anhu'nun bu sözleri karşısında kral yeni bir teklifte bulundu ve dedi ki; "Başımdan öpersen, seni serbest bırakacağım." Abdullâh radiyallâhu anhu buna mukabil buyurdu ki: "Buradaki bütün Müslüman esirleri serbest bıraktığın takdirde dediğini yaparım." Abdullâh radiyallâhu anhu kralın başını öpmeye giderken şöyle düşünüyordu: "Bu adamın, Allâh'ın düşmanlarından birisi olduğuna inanıyorum. Bunun başını ise, ancak Müslüman kardeşlerimi serbest bırakacağı için öpüyorum." Abdullâh radiyallâhu anhu kralın başını öptü ve o da sözünde durarak 80 Müslüman esiri serbest bıraktı.

Abdullâh bin Huzâfe radiyallâhu anhu'nun îmânından gelen fedakârlığı 80 Müslüman'ın kurtarılmasına vesile oldu. Esirlerle birlikte Medine'ye dönen Abdullâh radiyallâhu anhu, Ömer radiyallâhu anhu tarafından karşılandı. Ömer radiyallâhu anhu, Abdullâh radiyallâhu anhu'yu tebrik etti ve orada bulunan Müslümanlara hitaben: "Abdullâh, kralın başından öperek 80 Müslüman kardeşimizin kurtuluşuna vesile olmuştur. Onun için, Abdullâh'ın başından öpmek, her Müslüman'a bir vazifedir. İşte ilk önce ben öpüyorum!" dedi ve başından öptü. [Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/23] Allâh'ü Teâlâ, kendisinden razı olsun.

Tevhîdde ve îmânda istikâmet istikâmetlerin en büyüğü iken bu değerli sahâbi bunun en güzel örneğini sunmuştur. Müslüman bir kul da Rabbine kavuşuncaya kadar dînî ve dünyevî işlerinde istikâmet üzere olmalıdır. Bazen bazı durumlarda bazı hatalar işlese de yine Rabbimize yönelerek istikâmet yoluna dönmelidir. Bâtılda ısrar etmeyen bir Müslüman hakta direnmeyi öğrenmelidir. Rabbimiz; **"Allâh'ın rızası en büyüktür."** [Tevbe: 9/72] buyurmuştur. O'nun rızasına götüren şeyler küçük olamaz; mademki büyük olana ulaştırıyor öyleyse onlar da büyüktür. Mademki istikâmet, bizi Rabbimizin rızasını götürüyor, öyleyse istikâmet de büyüktür. Hatta ulemamızın ifadeleriyle istikâmet keramettir. Keramet ise, Rabbimizin kuluna olan büyük bir ikramı, azîm bir nimetidir. Öyle ki istikâmet nimeti, geçici dünyevî nimetlerle ölçülemez. Dünyâda en değerli görülen şeyler, îmân ve hidâyet nimetiyle kıyaslansalar, değersiz birer çakıl taşlarına dönerler.

İstikâmet, dareynde izzetin ve heybetin vesilesi; bereketlere ermenin ve saâdete kavuşmanın yoludur. İstikâmet ehlini Rabbimiz sever ve sevdiklerine de hususî rahmet eder. Mustakîm bir mü'min; **"Mü'minlere karşı rahimdir."** [Ahzâb: 33/43] hitâbına nâil olur. İstikâmet, cennetin yoludur. İstikâmet ehli, Allâh'ın rahmetiyle ölümle birlikte önünde bulduklarından korkmayacak ve arkasında bıraktıklarından da hüzne kapılmayacaktır. Zira Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **"Şüphesiz; 'Rabbimiz Allâh'dır' deyip, sonra da dosdoğru bir istikâmet tutturanlar var ya onların üzerine melekler (ölümleri anında) iner (ve derler ki:) Korkmayın ve hüzne kapılmayın, size va'dolunan cennetle sevinin!"** [Fussilet: 41/30] **"Şüphesiz: 'Rabbimiz Allâh'dır' deyip, sonra da dosdoğru bir istikâmet tutturanlar var ya artık onlar için korku yoktur ve onlar üzülmeyecekler de."** [Ahkâf: 46/13]

(22) Îsâr:

Îsâr, kendi ihtiyacı olmasına rağmen başkalarının ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarına tercih etmektir. Îsâr, peygamberlerin ve takvaya ermiş mü'minlerin vasfıdır. Rabbimiz, Kur'an'ı Kerim'de bu vasfın sahiplerini şöyle bildirmektedir: **"Kendileri son derece ihtiyaç içinde olsalar bile, onları kendilerine tercih ederler."** [Haşr: 59/9] Nebîmiz aleyhisselâm da bu hâli kendi hayâtında yaşayan örnek bir şahsiyetti. Aîşe validemiz, Nebîmiz aleyhisselâm'ın üç gün arka arkaya doymadığından bahseder ve isteselerdi doyabileceklerini fakat başkalarını kendi nefislerine tercih ettiklerini ifade eder. Nebîmiz aleyhisselâm, asla kendini düşünen, ümmetini ise düşünmeyen birisi olmamıştır.

»
Geçmişten bugüne kavramlar;
insanın hakikati bulmasına,
karanlıkları aydınlatmasına
yardımcı olmuştur.
»

O'nu anlamayanların, O'nun gibi yaşamaları düşünülemez. Bu enâniyet ve bencillik çağında, tek tek insânların değil, insî ve cinnî ile tüm kulların O'nu anlamaya ne çok ihtiyacı var.

Nebîmiz aleyhisselâm, her bakımdan ümmetine örnek olduğu gibi; paylaşma ahlakında da ümmetine örnek olmuş ve şöyle buyurmuştur; **“İki kişinin yiyeceği üç kişiye, üç kişinin yiyeceği de dört kişiye yeter.”** [Buhârî] Bir şahıs Nebîmiz aleyhisselâm'ın yanına gelerek; **“Ey Allâh'ın Rasûlü, ben açım!”** dedi. Nebîmiz aleyhisselâm, hanımlarından birine haber salarak yiyecek bir şeyler göndermesini istedi. Fakat mü'minlerin annesi; **“Seni peygamber olarak gönderen Allâh'a yemin ederim ki, evde sudan başka bir şey yok.”** diye haber gönderdi. Diğer hanımlarının da aynı durumda olması üzerine Nebîmiz aleyhisselâm ashâbına dönerek; **“Bu gece bu şahsı kim misâfir etmek ister?”** diye sordu. Ensâr'dan biri; **“Ben misâfir ederim, yâ Rasûlallâh!”** diyerek o yoksulu alıp evine götürdü. Eve varınca hanımına; **“Evde yiyecek bir şey var mı?”** deyince, hanımı; **“Hayır, sâdece çocuklarımın yiyeceği kadar bir şey var.”** dedi. Sahâbî; **“Öyleyse çocukları oyalat. Sofraya gelmek isterlerse onları uyut. Misâfir içeri girince de lambayı söndür. Biz de sofrada yiyormuş gibi yapalım.”** dedi. Sofraya oturdular. Misâfir karnını doyurdu; onlar da aç yattılar. Sabahleyin o sahâbî, Nebîmiz aleyhisselâm'ın yanına gitti. Onu gören Nebîmiz aleyhisselâm şöyle buyurdu: **“Allâh Teâlâ, bu gece misâfirinize yaptıklarınızdan ziyâdesiyle memnun oldu.”** [Buhârî, Müslim]

Nebîmiz aleyhisselâm, paylaşırları ve mü'min kardeşini kendisine tercih edenleri takdir eder ve onları severdi. Bunu ifâde eden bir hadis-i şerifleri şöyledir; **“Eş'arî kabîlesinden olanlar, gazâda azıkları tükenmeye yüz tuttuğu veya Medine'de âilelerinin yiyeceği azaldığı zaman, yanlarında ne varsa getirip bir yaygıya dökerler. Sonra bunu bir kapla aralarında eşit olarak paylaşırlar. İşte bu sebeple Eş'arîler bendendir, ben de onlardanım.”** [Buhârî, Müslim] **“Resûlullâh kendisinden bir şey istendiğinde asla ‘hayır’ demezdi.”** [Müslim] **“Yine günün birinde bir kadın dokuduğu hırkayı Nebîmiz aleyhisselâm'a getirip verdi; ‘Bunu gıyesin diye kendi ellerimle dokudum.’ dedi. Böyle bir elbiseye ihtiyacı olan Nebîmiz aleyhisselâm, onu aldı ve giyinip yanımıza geldi. Bunu gören bir kimse Nebîmiz aleyhisselâm'a; ‘Ne kadar da güzelmış! Bunu ver de ben giyeyim.’ dedi. Nebîmiz aleyhisselâm; ‘Peki’ dedi. Orada biraz oturduktan sonra evine döndü. Kumaşı katlayıp adama gönderdi. Ashâb-ı kirâm o sahâbîye; ‘Hiç de iyi yapmadın. Peygamber ihtiyacı olduğu için onu giymişti. Üstelik sen Nebîmiz aleyhisselâm'ın kendisinden bir şey isteyenini geri çevirmediğini bile bile istedin.’ dediler. O şahıs; ‘Vallâhi ben onu giymek için değil, kendime kefen yapmak için istedim.’ dedi. Daha sonra o kumaş bu zâtın kefeni oldu.”** [Buhârî]

Nebîmiz aleyhisselâm'ı rehber edinen ashâb-ı kirâmın hayatında böyle nice îsâr örnekleri vardır. Nitekim Al-lâh'u Teâlâ onları; **“Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esîre yedirirler. ‘Biz sizi Allâh rızası için doyuruyoruz, sizden**

ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz. Biz, çetin ve belâlı bir günde Rabbimiz'den korkarız.” (derler). İşte bu yüzden Allâh onları o günün fenâlığından korur; (yüzlerine) parlaklık, (gönüllerine) sūrûr verir.” [İnsân: 76/8-11] şeklinde methetmiş ve müjdelemiştir.

Evet, Rabbimizin razı olduğu ve Rabbimizden razı olan nesil olan Ashâb-ı kirâm, hiç şüphesiz ki müjdelenen bir nesildir. Onlar ki Allâh yolunda her türlü eziyete ve zorluğa katlanmışlar, yeri gelmiş aç kalmış, yeri gelmiş susuz can vermişlerdir. Yermük Savaşında yaralı vaziyette yerde kıvranan ve susuzluktan kavrulan Hâris bin Hişâm, İkrime bin Ebî Cehl, İyâş bin Ebî Rebîa'nın (Allâh hepsinden razı olsun) kendilerine verilen suyu, tam içmek üzere iken birbirlerine gönderişleri, nihâyetinde üçünün de bir damla su içmeden Rabbimize kavuşmaları, ne müthiş bir diğergâmlık örneğidir. (Hâkim: 3/270) İnsânlık târihi, böyle bir îsârı bugüne kadar görmemiş, belki de bundan sonra da göremeyecektir.

Sözün özü; Müslümanlar, kendileri için istedikleri güzel şeyleri başkaları içinde istemelidirler. Nebîmiz aleyhisselâm: **“Sizden biriniz kendisi için istediğini mü'min kardeşi için de istemedikçe îmân etmiş olmaz.”** [Tirmizî] buyurmuştur. Îsâr ile kendini başkalarına bile tercih edebilir mal ile îsâr olduğu gibi can ile de îsâr olur. Şöyle ki bir Müslüman bir başkasının rahatı ve huzuru için kendi rahatını ve huzurunu vermesi hatta hayâtını feda etmesi can ile yapılan îsârdır. Allâh'ın kelimesi en yüce olsun diye canlarını Allâh'a satan şehidler, ümmeti yaşatarak canla îsâr örneği gösterenlerdir.

Îsâr, bazılarının düşündüğü gibi bir çeşit “akılsızlık” hali değildir. Materyalist düşünceliler bu kavramı anlayamayabilirler. Zira bazı kavramları ancak îmân ehli idrak edebilir ve yaşayabilir. Hakkı görebilmek ve hakka teslim olmak Rabbimizin mü'min kullarına olan büyük bir lütfudur. Îsârın zıttı ise bencillik ve enâniyettir. Bencillik ve enâniyet ise yerilmiştir. Yerilen özellikler ise sahibini dünyâda ve ahirette hüsranâ sürükler. Kendilerini akıllı gören niceleri bencillikleri ve enâniyetleri ile helak olmuşlar ve olmaktadır.

Muvahhîd bir mü'min, takva sahipleri için kılavuz olan kitabın önderliğinde yaşamaya gayret etmeli ve muttaki bir mü'min olarak can vermeyi hedeflemelidir. Bir Müslüman, kendini güzel vasıflarla donattıkça Allâh'ın rızasına erer, Rabbimiz ondan razı olur. Rabbimiz, bir kuldan razı olduğunda ise diğer kulları da ondan razı eder.

Nebîmiz aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Allâh'ı Teâlâ bir kulu sevdiği zaman Cebrâîl'e: 'Ben, filanı seviyorum, sen de onu sev!' diye emreder. Cebrâîl onu sever ve sonra gök halkına; 'Allâh filanı seviyor, siz de onu seviniz.' diye seslenir. Gök halkı da o kimseyi sever, sonra yeryüzündekilerin kalbinde o kimseye karşı bir sevgi uyanır. Allâh'ı Teâlâ bir kula buğz ettiği zaman, Cebrâîl'e; 'Ben, filanı sevmiyorum, sen de onu sevme!' diye emreder. Cebrâîl de onu sevmez. Sonra Cebrâîl gök halkına; 'Allâh filan kişiyi sevmiyor, siz de onu sevmeyin.' der. Göktekiler de o kimseyi sevmeyiz. Sonra da yeryüzündekilerde o kimseye karşı bir kin ve nefret uyanır.”** [Müslim]

(23) Teennî:

Teennî, acele etmemek, yaptığı işi araştırarak, temkinli, ihtiyat üzere akıllı ve ağırbaşlı yapmaktır. Müslüman, teennî ile hareket etmelidir; zira teennî ile hareket etmek övülmüş olup, en-biyânın vasıflarındandır. Nebîmiz aleyhisselâm, konuyla alakalı olarak şöyle buyurmuştur: **“Teennî, Allâh’tandır, acele ise şeytândandır.”** [Tirmizî] İmâm Gazâlî, şeytânın kalbe nüfuz etme yollarını beyan ederken zikredilen bu hadisi ve acelecilikle ilgili bazı âyetleri verip, bu yollardan birinin de davranışlarda acelecilik ve sebatsızlık olduğunu dile getirir. [İhyâ: 3/33]

Teennî, Rahmânî bir vasıftır. Rahmân’ın has kullarına bir ikramdır. Bir kıssada biz bunu şöyle görmekteyiz. Nebîmiz aleyhisselâm ile görüşmek üzere Mekke’den Medine’ye gelen bir grup insân doğrudan onun yanına gittiler. Lakin Eşec lakaplı bir sahâbî arkadaşlarından ayrılarak temizlendi ve güzel bir elbise giydikten sonra Resûlullah’ın huzuruna çıktı. Onun bu davranışını çok beğenen Nebîmiz aleyhisselâm ona hitaben; **“Sende Allâh’ın sevdiği iki güzel haslet vardır; bunlardan biri hilim, diğeri teennîdir.”** buyurmuştur. [Müslim]

Hadislerde de görüldüğü gibi tedbirli hareket etmek, işlerde teennîyi gözetmek, Rabbimizin sevdiği bir vasıftır. Çoğu yerde düşünmeden aceleci davranmaksa doğruları görmenin önünde bir engeldir. Bundan dolayıdır ki insânın en büyük düşmanı olan şeytân, insânı aceleciliğe sürükleyerek onun yanlışlar yapmasını ister. Aceleci olanlar, çok yanılır ve çok yanıltırlar.

Gâfiller, mazeretlerinin en başına bazen aceleci bazen de tembel olduklarını koyarlar. Acele ettiklerinden dolayı doğru olanı göremediklerini ve dolayısıyla yapamadıklarını da eklerler. Lânet üzerine olsun şeytân ve onun dostları insânları hayırdan alıkoymak için türlü oyunlar tertiplerler. Şerde acelecilik, hayırda tembellik onlardandır. Bunun yanı sıra acele edilecek yerlerde vardır. Tesvîf eden helak olur. Tesvîf, hayırlı iş yapmayı sonraya bırakıp, geciktirmektir.

Müslüman bir kişi ahireti kazandıracak işlerde acele etmelidir. Nebîmiz aleyhisselâm: **“Ahiret amelleri hariç hiç bir amelde acele yoktur.”** [Ebû Dâvûd] **“Ölmeden önce tevbe edin. Hayırlı işleri yapmaya mâni çıkmadan önce acele edin. Allâh’u Teâlâ’yı çok hatırlayın. Zekât ve sadaka vermekte acele edin. Böylece Rabbinizin rızıklarına ve yardımına kavuşun.”** [İbn Mâce] buyurmuştur. Bir Müslüman, namazları başta olmak üzere tüm ibâdetlerini gevşek davranmadan vaktinde yerine getirmektedir. İbâdetlerin edasında acele etmek övülmüş hallerdendir. Şayet herhangi bir sebepten bir günah işlenilmişse tehir edilmeden hemen tevbe ve istiğfar ile el-Afûvv olan Rabbimizden af talep edilmelidir. Yine vefat eden bir Müslüman’ın cenazesini kaldırırken acele edilmesi gerekir. **“İçinizden biri öldüğünde onu bekletmeyin, hızlıca kabrine götürün.”** [Taberânî] Ayrıca uygun nasipleri çıkan kişilerin de bekletilmeyip evlendirilmesinde dînimizde gözetmiştir. Bir hadiste şöyle geçmektedir: **“Dinini, ahlâkını beğendiğiniz bir kimse, kızıınıza talip olursa, hemen evlendirin! Eğer evlendirmezseniz, fitne ve fesada sebep olursunuz.”** [Tirmizî]

Müslüman bir kişinin teennî ve zıttı olan aceleciliği iyi bir şekilde öğrenmesi gerekir ki; nerede ve nasıl hareket edebileceğini bilsin. Hayırlı amellerde acele ederek hayra ersin, şer olan şeyleri de düşünsün, tedbir alsın ve teennî sahibi olsun.

Duâmız:

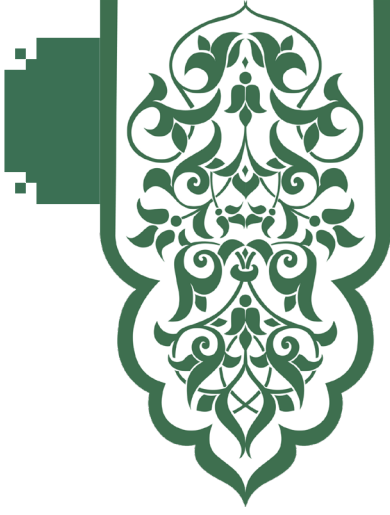
Ey Rabbimiz! Bizleri istikâmet ehli kıl. Ayaklarımızı ve gönüllerimizi dînin üzere sabitle. Gönlümüzü de safımızı da rızanın olduğu yerde daim ve kaim eyle. Ehli îmâna karşı şefkatli ve merhametli olmayı, kendimiz gibi onları da

düşünebilmeyi bize lütfet. Bizleri hayırlara yönelt, hayırları işlemeyi bizlere kolay eyle. Bizleri şerden ve şerlilerden koru. Hayırlarla aramızdaki engelleri kaldır, şerlerle aramıza engeller koy. Hayırları koştura koştura şevk ile bizlere işlettir. Şer olan işlerden bizleri el çektir. Hayrı ve şerri bilip tefrik eden, büyük küçük gafletten korunanlar arasına bizleri de dâhil eyle. Şerlerde aceleci olmaktan, hayırlarda geri kalmaktan Sana sığınırız; razı olduğunu önce gönlümüze, sonra hayatımıza nakşeyle, Yâ Rahmân, yâ Rahîm, yâ Mü'min. Allâhumme âmîn.

“Sizden biriniz kendisi için istediğini mü'min kardeşi için de istemedikçe îmân etmiş olmaz.”

[Tirmizî]

EL-ESMÂU'L-HUSNÂ

EL-ESMÂU'L-HUSNÂ - 1

Kaan Sâlih

Giriş

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle...

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdeteye lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem O'nun kulu ve Rasûlü'dür. Bundan sonra:

El-Esmâu'l-Husnâ, Arapça “الأسماء el-Esmâ” ve “الحسنى el-Husnâ” kelimelerinden oluşur. Esmâ, “isim” kelimesinin çoğuludur ve “isimler” anlamındadır. Husnâ kelimesi ise “en güzel” anlamında ism-i tafdîldir. Dolayısıyla bu terkip “En Güzel İsimler” anlamına gelir. En güzel isimler hiç şüphesiz Rabbimize âittir. Lafzen ve mânânen tüm güzellikleri, yüce ve erişilmez anlamları

kuşatan bu isimler, Rabbimiz Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın kendi mukaddes zâtı için seçip râzı olduğu isimlerdir. Onlarla biz kullarına kendi zâtını ve sıfatlarını tanıtmış ve onlarla kendisine ibâdet edilmesini istemiştir.

“En güzel isimler Allâh'ındır. O halde O'na o güzel isimleriyle duâ edin.” [Arâf: 7/180]

“Allâh, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayandır. En güzel isimler O'nundur.” [Tâhâ: 20/8]

Allâh'ı Teâlâ'nın isim ve sıfatlarını bilmek ilimlerin en şerefli ve en büyüğüdür. Kendisinden başka hak ilâh bulunmayan âlemlerin Rabbi, göklerin ve yerin Kayyûm'u, açık bir şekilde Melik ve Hak olan, bütün kemâl sıfatlarla vasıflanmış, tüm ayıplardan ve noksanlardan münezze olan ve her türlü temsil ve teşbihlerden mükemmel bir şekilde beri olan Allâh'ın isim ve sıfatlarını bilmek ilimlerin en faziletlisi ve yücesidir. Zîrâ bir ilmin şerefi konusunun şerefine, varlığının delîllerine ve

bilinmesine olan ihtiyacın şiddetine ve kendisiyle sağlanan faydanın büyüklüğüne tâbidir. Bu sebeble Allâh Rasûlû sallallâhu aleyhi ve sellem ümmetini Allâh'ın isimlerini öğrenmeye teşvik etmiştir. Ebû Hureyre radîyallâhu anh'dan rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Allâh’u Teâlâ’nın yüzden bir eksik doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları sayarsa Cennete girer.” [Buhârî (7392); Müslim (2677)]

Hadîste geçen saymaktan maksat, Allâh'ın isimlerini bilmek, bunlara inanmak ve bu doğrultuda yaşamaktır. Yoksa bir kâfir de Allâh'ın isimlerini sayabilir. Öyleyse Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in haber verdiği üzere, Allâh'ın isimlerini öğrenmek, onlara îmân ederek gereğince yaşamak Cenneti kazanmaya vesîledir.

Ayrıca hadîste “Allâh'ın doksan dokuz ismi vardır” denilerek isimlerin sayıları sınırlandırılmış değildir. Ehl-i Sünnet'e göre, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın isim ve sıfatları herhangi bir şekilde sınırlandırılmaz. Burada Allâh'ın doksan dokuz ismini sayanın Cennete gireceği vurgulanmıştır. Yani buradaki amaç sayı vermek değil, bunları sayanın Cennete gireceğini müjdelemektir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın isim ve sıfatlarından bizim bildiğimiz, ancak O'nun bildirdiği kadardır. İbn Mesûd radîyallâhu anh'dan rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Ya Rabbi! Senin bütün isimlerinle, senin isimlendirdiğin ya da Kitâbında indirmiş olduğun veyahut mahlûkatın-

dan birine öğrettiğin ya da yanındaki gayb ilminde bunu sakladığın isimlerle sadece senden istiyorum.” [Ahmed (3712); İbn Hibbân (972)]

Allâh'ı Teâlâ'nın isim ve sıfatlarını bilmenin yolu Kur'ân ve Sünnet'tir. Allâh'ın isim ve sıfatlarına Kur'ân ve Sünnet nasları dışında herhangi bir şey ilâve edilemediği gibi, Kur'ân ve Sünnet'in bildirdiğinden başka bir anlam da verilemez.

Allâh'ı Teâlâ'nın Kur'ân ve sahîh Sünnette geçen doksan dokuz ismi ve bu isimlerin mânâları şöyledir:

1. **الله Allâh**

“Varlığı zorunlu olan, tüm güzel isimleri ve kemal sıfatları kendisinde toplayan, bütün âlemleri yaratan, kendisinden başka hak ilâh olmayan.”

Allâh ismi, varlığı zorunlu olan ve bütün övgülere lâyık bulunan, her türlü eksiklik ve noksanlıklardan uzak, bütün kemâl sıfatları kendinde toplayan, eşi ve benzeri bu-lunmayan, ibâdete layık olan tek zatın en büyük ve en kapsamlı ismidir. Tüm ilâhî sıfatları kendisinde cem eden zâta âit olan özel bir isimdir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Allâh, kendisinden başka ilâh olmayandır.” [Bakara: 2/255]

“Allâh, göklerin ve yerin ve de bu ikisi arasındakilerin Rabbi'dir. O halde O'na ibâdet et ve O'na ibâdetinde sabırlı ol. O'nun bir adaşı (benzeri) olduğunu biliyor musun? (Asla benzeri yoktur).” [Meryem: 19/65]

“el-Esmâu'l-Husnâ” olarak bilinen bütün isim ve sıfatlar bu isme dayandı-

rılır ve tüm isim ve sıfatların mânâlarını içine alır. Onun bu ismi, bütün isimlerinden önce gelir. Diğer isimleri O'na izâfe edilir.

Allâh isminden sonra isimler Allâh ismi için sıfat olup bu isme bağlıdır. Diğer isimler Allâh'ın ismi diye vasıflandırılır. Bu nedenle "Rahmân, Rahîm, Azîz, Gaffâr, Kahrîr Allâh'u Teâlâ'nın isimlerindendir" deriz, fakat "Allâh, Rahmân'ın isimlerindendir" demeyiz. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"En güzel isimler Allâh'ındır. O halde O'na o güzel isimleriyle duâ edin." [Arâf: 7/180]

Allâh Azze ve Celle'ye âit diğer isimler, yalnız kendi mânâlarına delâlet ederler. Bu bakımdan Allâh isminin yerini hiçbir isim tutamaz. Bu ismin çoğulu olmadığı gibi Allâh'tan başkasına ne hakîkten ve ne de mecâzen verilemez; diğer dillere tercüme edilemez. Mekke müşrikler dahi, senenin günleri sayısınca Kâbe'nin etrafını -üç yüz altmış- putla doldurarak her birine ayrı ayrı isim verdikleri halde hiçbir puta Allâh ismini vermemişlerdir.

Öyleyse kul, kendisini yaratan ve rızıklandıran Allâh'u Teâlâ'yı birlemeli ve tüm kalbi ile O'na bağlanmalıdır. O'ndan başkasına iltifat etmemeli, derdini O'ndan başkasına yana yakıla açmamalı ve hiçbir şey istememelidir. Zîrâ kul, bu isim ile Allâh'tan başka hak ilâhın bulunmadığını, O'ndan başka her şeyin fânî olduğunu, tek güç ve kudret sâhibinin Allâh olduğunu ve O dilemedikçe yaprağın dahi kıpırdamayacağını öğrenir.

2-3. الرَّحْمَنُ - الرَّحِيمُ er-Rahmân - er-Rahîm:

"Sonsuz merhametiyle lütuf ve ih-sânda bulunan,

rahmetiyle hey şeyi kuşatan, kullarına acıyan ve onları bağışlayan."

Rahmân ve Rahîm isimleri, Allâh'u Teâlâ'nın büyük ve geniş merhamet sâhibi olduğunu gösterir. Rahmân ve Rahîm isimleri "rahmet" kökünden türetilmiştir. Her ikisi de mübalağa ifâde eder. Ancak Rahmân isminin mübalağası daha fazladır. Rahmân ismi daha genel, Rahîm ismi ise daha özeldir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"Hamd, âlemlerin Rabbi Allâh'a mahsustur. (O) Rahmân ve Rahîm'dir."

[Fâtîha: 1/2-3]

Rahmân ismi, esirgeyen, bağışlayan, şefkat ve merhametinin eserleriyle bütün kâinatı dolduran, dünyâda mü'min, kâfir ayırmadan bütün mah-lûkatına sayısız nimetler veren, hayır ve rahmet irâde buyuran, hayatları için lüzumlu olan bütün rızıkları onlara veren, gerçek nimet veren ve rahmette son sınıra ulaşan demektir. Bu sebeble rahmân ismi, Allâh'tan başkasına verilemez. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"De ki: İster Allâh diye çağırın ister Rahmân diye çağırın, ne ile çağırırsanız; sonunda en güzel isimler O'nundur."

[İsrâ: 17/110]

Rahmân ismi, Allâh'u Teâlâ'nın hem ismi hem de sıfatıdır. Sıfat olması itibarıyla Allâh Azze ve Celle'nin ismine tâbi olarak zikredilir. İsim olması itibarıyla

Kur'ân-ı Kerîm'de başka bir isme tâbi olmadan özel bir isim olarak da var olmuştur. Ancak bu isim sadece Allâh'a has özel isimlerden olduğu için başka bir isme bağlı olarak değil; başlı başına zikredilmesi daha uygundur.

Rahîm ismi ise, esirgeyen, bağışlayan, şefkat ve merhamet eden, bütün nimet ve ihsanlar af ve rahmet, şefkat ve merhamet kendi eseri olan zâtı ifâde etmekle birlikte âhirette yalnız mü'minlere sonsuz nimetler ihsan edecek olan demektir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“O (Allâh), mü'minlere çok rahîmdir.” [Ahzâb: 33/43]

Rahmân ve Rahîm isimlerinin bir arada zikredilmesi, yukarıda zikredilen anlamlardan daha güzel bir başka anlamın ortaya çıkmasını sağlar. Rahmân ismi, Allâh'u Teâlâ'nın varlığı ile kâim olan sıfata; Rahîm ise, merhamet edilenle ilgili sıfata delalet eder. Buna göre birincisi vasfı için, ikincisi de fiiller için kullanılmaktadır. Birincisi merhametin Allâh'ın bir vasfı ve niteliği olduğunu; ikincisi de bu merhamet vasfı ile kullarına merhamet ettiğini gösterir. Yukarıdaki âyette bunu ifâde eder. Zîrâ Kur'ân'da hiçbir âyette “O, mü'minlere çok Rahmân'dır” diye geçmemiştir.

O halde Rahmân ve Rahîm sıfatlarını bir arada zikretmenin faydası, Allâh'ın özel ve genel merhametinden ve bu dünyadaki ve âhiretteki merhametinden yararlanmaktır.

Öyleyse kul, Allâh'ı çok sevmeli, hayatının hiçbir döneminde günahlarından ya da sıkıntılarından sebeble ümitsizliğe kapılmamalı, her dâim Allâh'tan

ümitvar olmalıdır. Allâh'ın rahmetine güvenerek önce kendi nefsinin ve sonra yakınlarından başlayarak insânları Cennet ateşinden kurtarmaya ve Cenneti kazandırmaya çalışmalıdır. Bunun da ancak Allâh'ın emir ve yasaklarına uymakla, sınırlarını korumakla ve râzı olacağı amelleri işlemekle gerçekleşeceğinin bilincinde olmalıdır.

4- الْمَلِكُ el-Melik:

“Mülkün, kâinatın gerçek sâhibi, emreden, emri yerine getirilen, mülk ve saltanatı devamlı olan.”

Melik ismi, Allâh'u Teâlâ'nın görünen ve görünmeyen âlemlerin tek sâhibi olduğunu, her türlü hükümdarlığın ve tasarrufun kendisine âit olduğunu ifâde eder. Allâh'u Teâlâ, her şeyi hiç yoktan yaratmış ve yok olmaktan her dâim korumaktadır. O, şöyle buyurmaktadır:

“Hak Melik olan Allâh pek yücedir. O'ndan başka hak ilâh yoktur. Kerîm olan Arş'ın Rabbidir.” [Mu'minûn: 23/116]

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, mülkün gerçek ve tek sâhibidir. Her şeye egemen olup, bütün işleri belirli bir düzen içinde yürütüp idâre eden O'dur. Kulları üzerinde mutlak tasarruf sâhibidir. Dilediğini yaratır, dilediğini ise geri bırakır. Emir ve yasaklar koymak, sonra bunlara göre cezâ ve mükâfat belirleyerek itaat eden kulları ödüllendirmek, isyân eden kullara ise azâb etmek sadece O'nun hakkıdır. Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız O'na âittir. Yerler, gökler ve de içinde bulunanlar tümüyle O'nundur. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Göklerin, yerin ve bunlardaki her şeyin mülkü Allâh’ındır. O, her şeye hakkıyla güç yetirendir.” [Mâide: 5/120]

Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın bu ismi, gerçek anlamda tüm yönleriyle sadece O’na âittir. O’nun büyüklüğünü ve yüceliğini gösterir. Allâh’u Teâlâ’ya âit olan tüm kemâl sıfatları zorunlu kılar. Zîrâ mülkü elinde bulunduran gerçek bir melik; hayat, kudret, irâde, görme ve işitme gibi tüm kemâl sıfatlara sâhib olandır. Yaratmaya kadir olmayan, hükmetmeyen, emredip yasaklamayan, cezâ ve mükâfat belirlemeyen, dilediğini azîz, dilediğini ise zelîl kılmayan, kullarına tevhdî öğrenmeleri için kitâblar indirip rasûller göndermeyen ve bunlara güç yetiremeyen bir zâtın melik olması düşünülemez. Bu itibarla Allâh Azze ve Celle, tek gerçek rab, melik ve ilâh olandır. O, şöyle buyurmaktadır:

“De ki: İnsânların Rabbine, insânların melikine, ilâhına sığınırım.” [Nas: 114/1-3]

Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın gerçek rab olması, onun bütün varlıkları yaratmasıyla, melik olması hepsine üstün gelmesiyle, ilâh olması ise onlara bir tek kendisine ibâdeti emretmiş olmasıyla. Allâh’ın rab, melik ve ilâh oluşu, îmânın tüm temellerini ve O’nun isim ve sıfatlarının anlamlarını kapsamaktadır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın bu ismi esmâu’l-hüsnâ’dan el-Azîz, el-Cebbâr, el-Mutekebbir, el-Hakem, el-Adl, el-Hâfîd, er-Rafi, el-Muiz, el-Mûzil, el-Azîm, el-Celîl, el-Kebîr, el-Hasîb, el-Mecîd, el-Velî, el-Müteâl gibi isimlerin ve el-Melik ismine âit daha başka isimlerin anlamlarını ihtiva eder.

Öyleyse kul, Allâh’u Teâlâ’ya karşı tâm bir teslimiyet ve tazimle yalnızca O’na ibâdet etmelidir. Sadece O’ndan korkmalı, O’na sığınmalı, bir tek O’dan istemeli, bir tek O’na dayanıp güvenmelidir. O’nun hükümlerinden başkasını kabul etmemeli ve yaşantısını şerîata göre düzenlemelidir. Kendisinin el-Alîm, el-Habîr, er-Rahîm ve el-Kâdir bir hükümdarın hüküm ve tasarrufu altında bulunduğunu unutmamalıdır. Hayatı boyunca, iyi kötü bütün söylediklerinin, yapıp ettiklerinin, görüp işittiklerinin yazıldığıının bilincinde olarak hareket etmelidir.

5- الْقُدُّوسُ el-Kuddûs:

“Her türlü eksik ve ayıptan münezzeh olan, bütün kemâl sıfatları kendisinde toplayan, temiz ve mükemmel olan”

Kuddûs ismi, Allâh’u Teâlâ’nın tüm üstün ve güzel sıfatlara sâhib olduğunu, ayıp ve kusur bakımından tertemiz, şirk ehlinin yakıştırmalarından; çocuk ve eş sâhibi olmaktan münezzeh olduğunu ifâde eder. Bu itibarla da Allâh Subhânehu ve Teâlâ, her türlü noksanlıklardan ve ayıplardan münezzehtir. O, şöyle buyurmaktadır:

“O Allâh ki, O’ndan başka ilâh yoktur. O, Melik’tir, Kuddûs’tür, Selâm’dır.” [Haşr: 59/23]

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, tüm ayıplardan ve zâtına yakışmayan her türlü sıfatlardan beri ve yüce olandır. Dolayısıyla Allâh’ı takdîs etmek, O’nu tesbih etme; Allâh’ı tesbih etmek, O’nu takdis etme anlamını kapsar. İkisi iç içedir. Allâh Azze ve Celle’nin tüm güzel sıfatlara sâhib olduğunu kabul etmek,

O'ndan kötü ve eksik olan tüm sıfatları nefyetmek demektir.

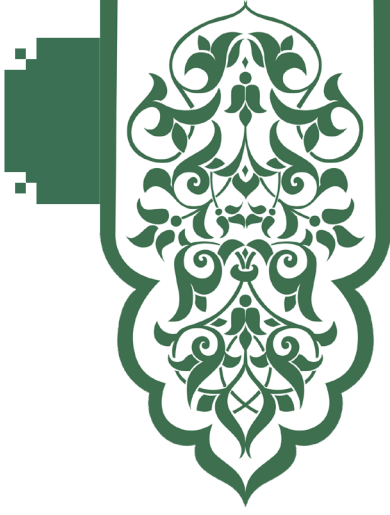
Allâh Subhânehu ve Teâlâ, mukaddestir (pak ve temizdir), muazzamdır ve her türlü kötülük ve çirkinlikten uzaktır. Yaratıklardan herhangi birine benzemekten, eksiklikten ve kemâline aykırı her şeyden sâlimdir. Her yönden ve her türlü noksanlıktan münezzehtir. Bir benzerden, denkten, rakipten, eşten ve zıddan münezzehtir olup, bunlardan çok üstün ve pek büyüktür. Yaratılmışların zâtlarından, hallerinden, vasıflarından hiçbirine benzemez. Meselâ zâhirî hislerimiz ile bile-bildiğimiz lezzet, renk, koku, soğukluk, sıcaklık, sertlik, yumuşaklık gibi bütün hallerinden; dert, tasa, korku, hüzn, ızdırap ve tagayyür gibi nefsanî keyfiyetlerinden veya herhangi bir şekilden, suretten, miktardan, zamandan, tertipten, tecezziden ve bunlar gibi diğer bütün mahlûkatın özelliklerinden olan herhangi bir hal ve vasıftan, bir şeye benzemekten çok yüksek, çok uzaktır. Her bakımdan mutlak kemâl O'na mahsustur.

Allâh'u Teâlâ zâtında, sıfatında, fiillerinde, hükümlerinde, isimlerinden her türlü lekeden, eksiklikten uzak ve çok temizdir. Hiçbir fiilinde maddeye, müddete, yardımcıya ihtiyacı yoktur. Bütün hükümleri hikmet üzere olup, kulları için baştanbaşa hayır ve menfaattir. O, zâtında veya herhangi bir sıfatında veya fiilinde veya hükmünde veya isminde mahlûkundan birine benzemekten veya mahlûkâtından biri O'na benzemekten mukaddestir. O'nun zâtı kadîmdir, bâkidir, sıfatları kâmilidir, ezeldir.

Öyleyse kul, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı üstün güzelliklerle yâni kendine mahsûs vasıflarla övmeli; her türlü noksanlık ifâde eden sıfatları ve inanışları Allâh Azze ve Celle'den nefyetmelidir. Allâh hakkında hüsnü zan beslemeli, O'nun kaza ve kaderine boyun eğmelidir. Allâh'ı kullarına, kulları da Allâh'a hiçbir yönden benzetmeye kalkışmamalıdır. O'nun şerîatına yönelmeli ve beşerî kanun ve yasaları reddetmelidir. Şüphe ve tereddütlerden uzak kalarak itikadını, ihlâs ile ibâdetini ve kötü huyları atarak kalbini çirkinliklerden ve lekelerden temizlemeğe çalışmalıdır.

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashâbının üzerine olsun.

KOLAYLAŞTIRILMIŞ İBÂDETLER FIKHI

SÜNNET NAMAZLAR, MEKRUH VAKİTLER VE KAZA NAMAZI

Üzeyir Hanif

Giriş:

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle... Kullarına namazı emreden Allâh'a hamdolsun. Allâh'ı Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'inde şöyle buyuruyor:

“Ey iman edenler! Sabır ve namazla (Allâh'tan) yardım dileyin. Şüphesiz ki Allâh, sabredenlerle beraberdir.”

[Bakara, 2/153]

Ümmetine namazın nasıl kılınacağını öğreten Rasûlullâh'a salât ve selâm olsun. Allâh'ı Teâlâ'nın yol gösterici olarak indirdiği Kitâb'ından ve Kitâb'ı açıklayan Rasûlün Sünnet'inden fıkhn hükümlerini çıkaran müçtehitlerimize ve dînini fıkhn esaslarına göre yaşayan Müslümanlara da selâm olsun.

Geçen sayımızda namaz bablarının ilkleri olan namaz vakitleri ve şartlarından ve ezandan bahsetmiştik. Bu sayımızda ise sünnet namazlardan, namaz kılmanın mekruh olduğu vakitlerden ve kaza namazından bahsedeceğiz inşaÂlah.

Sünnet Namazlar:

Hanefilerde:

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim gece ve gündüzünde on iki rekât sünnet namaza devam ederse, Allâh'ı Teâlâ cennette onun için bir ev yapar.” [Tirmizî, 380]

Bunlar şu müekked sünnetlerdir: Sabah namazından önce iki, öğle namazından önce dört, sonra iki, akşam namazından sonra iki, yatsı namazından sonra iki, toplam on iki rekâttır.

Öğle namazının son iki rekâtını dört rekât kılmak, ikindinin farzından önce dört rekât, akşamın farzından sonra altı rekât, yatsının farzından önce dört ve farzından sonraki iki rekâtı dört rekât olarak kılmak müstehaptır. Cuma'nın farzından önce dört, farzından sonra da dört rekât sünnet kılınır.

Nafile bir namaza başlamakla onu tamamlamak, bozulduğunda kaza etmek gerekir.

Bir kimse nafile bir namaza ayakta başlayıp özrü olmadan otursaydı, mekruh olmakla beraber namazı caiz olur.

Gece namazlarında; iki, dört, altı veya sekiz rekâta bir selâm verilir. Bir selâm ile bundan fazla kılmak mekruhtur. Gündüz ise iki veya dört rekâta bir selâm verilir. Böyle olmakla beraber, hem gece ve hem de gündüz namazlarında dört rekâta bir selâm vermek daha iyidir. Gündüz bir selâm ile dört rekâttan fazla kılmak olmaz. Kıyamın uzun olması secdelerin çok olmasından daha üstündür. Sünnet namazların her rekâtında kıraat vaciptir.

Teravîh namazı, müekked sünnettir. Ramazan gecelerinde, cemaatin, yatsı namazından sonra toplanarak cemaatle beş tervîha (yani 20 rekât teravîh) kılmaları gerekmektedir. Her tervîha dört rekâttır ve ikişer rekâta bir selâm verilir. Her dört rekâttan sonra dört rekâtli bir namazı kılacak kadar oturulur. Teravîh bitince de yine bu kadar müddet oturulur ve sonra imam cemaate vitir namazı kıldırır. Vitir namazı sadece Ramazan ayında cemaatle kılınır. Teravîhin vakti, yatsıdan fecrin doğumuna kadar geçen zamandır. Ayakta kılmaya güç varken oturarak kılmak mekruhtur. Teravîh namazını hatim ile kıldırarak, yani bütün Ramazanda, teravîhlerde bir defa Kur’ân’ı hatim etmek sünnettir. Bütün sünnetleri evde, fakat teravîhi camide kılmak efdaldır.

Küsuf, yani güneşin tutulmasından dolayı kılınan namaz iki rekâttır ve

sünnet namazları gibi kılınır. Bu namazı, cuma namazını kıldırarak imam cemaatle kıldırır. Yalnız imam içinden okur ve hutbesi de yoktur. Eğer, cumayı kıldırma izni imam yoksa herkes münferiden iki veya dört rekât olarak kılar. Namazdan sonra da güneş açılıncaya kadar duâ eder. Husuf, yani ay tutulunca, herkes kendi başına namaz kılar. Zindan çökmesi, kasırga ve düşman korkusundan dolayı kılınan namazlarda ay tutulması namazı gibi münferiden kılınır.

Allâh’u Teâlâ’nın yağmur yağdırması için kılınan ve “İstiska” adını alan bir namaz yoktur. “İstiska”dan gaye, duâ ve Allâh’u Teâlâ’dan af dilemektir. Ancak insanlar yalnız başlarına namaz kılarlarsa buda iyi olur. Müslümanlarla beraber bu yağmur duâsına zimmîler çıkmamalıdır.

Şafiilerde:

Farz namazlara tâbi olan sünnet namazlar on yedi rekâttır. Bunlar sabah namazının farzından önceki iki rekât, öğle namazının farzından önceki dört rekât ve farzından sonraki iki rekât, ikindi namazının farzından önceki dört rekât, akşam namazının farzından sonraki iki rekât, yatsı namazının farzından sonraki iki rekât ve vitir olarak kılınan bir rekât. Bu vitrin en azıdır, en çoğu on bir rekâttır.

Sünnet olan namazlar beştir: İki bayram namazı, güneş ve ay tutulması namazları ve yağmur duası namazı. Farz namazlara tâbi olmayan üç nâfile namaz vardır ki bunlar, müekked sünnettir: Gece namazı, Duhâ namazı ve Teravîh namazı.

Mekruh Vakitler:

Hanefilerde:

Güneş doğarken, batarken ve zeval vaktinde namaz kılmak, tilâvet secdesi yapmak, cenaze namazını kılmak caiz olmaz. Şu kadar var ki, o günün ikinci namazı güneş batarken de kılınabilir.

Sabah namazını kıldıktan sonra güneşin doğumuna kadar, ikinci namazından sonra güneşin batışına kadar ve fecir doğduktan sonra, sabah namazının iki rekâtından başka, nafile namaz kılınmaz.

Akşam ve bayram namazlarından önce de nafile namaz kılınmaz Cuma günü imam hutbeye çıktığı zamanda da sünnet kılınmaz.

İki namaz ne seferde ne de hizada tek bir vakit içinde birleştirilmez. Ar-
fat'ta öğle ile ikindinin, Müzdelife'de akşam ile yatsının beraber kılınması bu hükmün dışındadır.

Şafiilerde:

Cuma günü hariç, güneş tam tepedeyken ve sabah namazından sonra güneş bir mızrak boyu yükselinceye kadar, ikinci namazından sonra güneş batıncaya kadar namaz kılmak tahrimen mekruhtur.

Bu kerahet, sebepsiz kılınan namaz ve kasten gömülen ölü için söz konusudur. Fakat kendiliğinden o vakitlere rastlayan cenaze için, kaza namazı, mescid namazı gibi namazlar için kerahet söz konusu değildir. Sebepleri olan diğer namazlar da kazaya kalmış namaza kıyas edilmiştir.

Bu mutlak nehiyden Mekke haremî hariçtir; Mekke haremînde her vakitte her türlü namaz kılınabilir.

Kaza Namazı:

Hanefilerde:

Geçmiş namazlar hatırlandıkları zaman, hizada geçtiyse hizada ki duruma göre, seferde ise seferdeki duruma göre kaza edilirler. Geçmiş namaz, vakit namazından önce kaza edilir. Ancak zamanın azlığından, vakit namazının geçmesinden korkulursa önce vaktin namazı kılınır.

Geçmiş namazlar kaza edilirken tertibe, yani sıraya göre kaza edilirler. Tertip; unutmak, vakit namazının geçme korkusu ve beş vakit namazdan fazla namazın kazaya kalması ile bozulur. Tertip bozulunca da bir daha geriye gelmez.

Geçmiş namazlardan kaza edilecek olanlar, beş vaktin farzları ve vitir namazıdır. Sabah namazının sünneti farzı ile beraber kazaya kalmışsa kaza edilir. Öğle namazının ilk sünneti de kendi vakti içerisinde farzdan sonra kaza edilir.

Konunun terkedilen namazlar diye değil de geçen namazlar diye adlandırılması, Müslümana karşı olması gereken hüsn-ü zan dan dolayıdır. Çünkü Müslümanın zahir hali, namazı kasten terk etmemesini gerektirir. Bir kimse, gafletinden veya uykudan veyahut unutmaktan dolayı namazı geçirirse, hatırladığında onu kaza eder. Kasten terk etmesi durumunda da hüküm böyledir. Fakat Müslümanın aklı ve dini kasten namazı kaçırmasını engeller.

Şafiilerde:

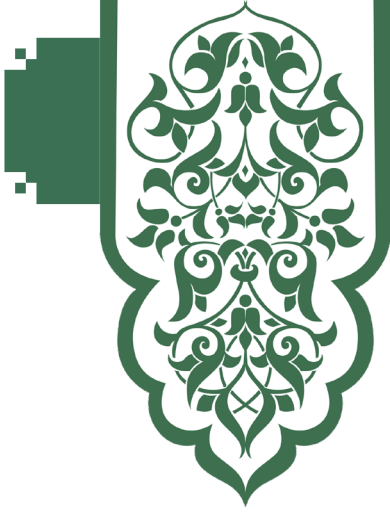
Farz namazlardan birini kıldığı halde, bir eksiklikten veya edeplerine riayetsizlikten dolayı yeniden kılmaya namazı iade etmek denir. Bu müstehabdır. Meselâ öğle namazını tek başına kıldıktan sonra, cemaatle tekrar kılmak sünnettir. Farz olan, kişinin ilk kıldığı namazdır, ikinci kez kıldığı namaz ise nafil olarak defterine kaydedilir. İlk kılınan namazda eksiklik veya edeplerine riayetsizlik yoksa, kılacağı namaz da ilk kılınandan daha faziletli olmayacaksa, onu iade etmek sünnet değildir.

Vakti çıktıktan veya bir rekât yetişmeyecek kadar kalan zamanda kılınan namaza kaza denir. Eğer bir rekât sığacak kadar zaman varsa, o vakitte kılınan namaz kaza değil, edadır.

Hâtîme:

Dergimizin bir sayısında yine Fıkıh Bölümü'nün yazısını tamamlamayı bize nasip eden Rabbimize hamdolsun. Sonraki yazılarımızda da namaz bablarıyla devam edeceğiz inşaAllâh. Bir sonraki yazımızda buluşmak ümidiyle Allâh'a emanet olun.

TEFEKKÜR NOTLARI

İFFETİ ANLAMAK

Enes Lütfü

İnsanı, ahsen-i takvîm üzere yaratan Allâh’u Teâlâ’nın ismiyle...

Yarattıklarını en iyi bilen ve onlar için doğruyu gösteren Allâh’a hamdolsun. Salât ve selâm güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderilen İffet Nebîsi’nin, âlinin ve ashabının üzerine olsun. Siz değerli kardeşlerimi de bu vesileyle selâmlarım, es-selâmu aleykum ve rahmetullâhi ve berâkatuhu.

Giriş

İnsanoğlunun, her döneminde muhakkak ki kötülük ve fenalık eksik olmamıştır. Çünkü insan demek, bir yönüyle de müşkîlât demektir. Esefle bizler de asrımızda payımıza düşen kötülüklere şahit olmaktayız. Her kötülük, eğitilmemiş ahlâkın, ıslâh edilmemiş bir zihniyetin ve nasihat edilmemiş bir insanın eseridir. İnşâallah, Minhâc Dergisi olarak İffet konusunu ele alıp bir nebze de olsa kötülüğün önüne geçmeyi murad ettik. Ve “**dîn nasîhattir**” [Müslim] ilkesince nasihatçı olmayı arzuladık. Bu yazımızda insan ve İslâm ilişkisine, insan

ve ahlâk ilişkisine ve son olarak İffet Nebî’sinin penceresinden bakmaya çalışarak, insan ve iffet ilişkisine değinmeye çalışacağız.

“Başarı, Allâh’u Teâlâ’dandır.” diyerek sizleri yazımızla baş başa bırakıyoruz.

İnsan ve İslâm

İnsanı insan yapan nedir? Onun eli, kolu, gözü, kulağı olması mıdır? Yoksa ruhundaki incelikleri ve ahlâkî değerleri midir? Bu soru üzerinde düşündüğümüzde; evet insan bedeni itibarıyla insandır, o görüntüsüyle diğer mahlûkâta benzemez. Ancak ortaya koyduklarıyla insan kime benzemektedir? Vahşice saldırması, hayâsızca giyinme(me)si, iffetsizce zelil olması... Öyleyse insan, hem zahiriyle hem de bâtinîyle de insan olur. Yani insan olmak ve insanlaşmak aynı şey değildir. Peki, insanlaşmak nasıl mümkündür? Bu sorunun cevabı nerededir? Dersek, cevap apaçık bellidir. O, Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın dîni olan İslâm’dadır.

Yani insan, İslâm ile insanlaşır, onun dışındaki yaşanılan her hayat, maalesef hayvânî bir hayattır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“Yoksa sen, onların (kâfirlerin) gerçekten (söz) dinleyeceğini yahut düşüneğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidir, hatta yol bakımından daha da sapıktırlar.” [Furkân: 25/44]

Hayvanlar, sadece tabii ihtiyaçlarına bağlı, ahlakî sorumlulukları olmayan varlıklar olduğu için böyle bir benzetmede bulunulmuştur. İnsanların, yol bakımından hayvanlardan daha sapık olmalarıysa, akılları olduğu halde, arzularının tatmininde hayvanlardan da öte olmalarındandır. Mükellefiyetlikleri olduğu halde kendilerini hayvanlar gibi mükellefiyetsiz kabul etmelerinden kaynaklıdır. İslâmî nizam dışında tüm sistemlerin “hayvan çiftliğine” benze-mesi de bundandır.

İnsan ve Ahlâk

İnsanoğlunun en çok ihtiyaç duyduğu şey, insanlaşmasıdır. Günden güne ifsada uğrayan fitratlar bunu alenî olarak ortaya koymaktadır. Tarih sahnesinde helak olan kavimlerin, aynı şekilde insanlık algısından çıktıklarını görmekteyiz. O nedenle Allâh Subhânehu ve Teâlâ her kavme kendilerinden olan bir kulu, nebî ve rasûl olarak göndermiştir. Onları, fitratlarına, insan olmaya; yani Allâh’a çağırmışlardır. Çünkü kulunu en iyi bilen Allâh Subhânehu ve Teâlâdır.

“Yaratan yarattığını bilmez mi hiç?”

[Mülk: 67/14]

Kulunu en iyi tanıyan Rabbimiz, neyin doğru ve neyin yanlış olduğunu belirlemiştir. Ve onu bir hayat şekli olarak sunmuştur. O, İslâm dînidir. İnsan, ancak İslâm ile insanlaşır. Hiç şüphesiz ki akıl sahibi her nefis, içinde bulunduğumuz ifsad asrının İslâm'dan başka hiçbir şeyle düzeltilemeyeceğini kabul etmektedir.

Ahlâkî olgunun varoluşunda, İslâm'a ihtiyaç olmadığını savunan insan(laşmamış)lar, ortaya koydukları eylemleriyle, ahlâkın kesinlikle dîne ihtiyaç olduğunu göstermektedirler. Çünkü insanların ve dolayısıyla toplumların doğruluk ölçüleri farklılıklar gösterecektir. Her toplum elindeki gücü, otorite olarak kullanmak isteyecek ve doğruluk anlayışını çıkarlarına göre düzenleyecektir. Örneğin, asrımızın şahid olduğu İsrâil Terör Devleti'nin, masum çocukları ve kadınları katletmesi, kendileri için doğru kabul edilirken, bu durum insanlık adına büyük bir vahşettir. Bunun birçok örneği diğer İslâmsız toplumların tarihinde de yazmaktadır. İnsanoğlu, savaş ahlâkını bile öğreten İslâm'a son derece muhtaçtır.

İnsan, yönlendirilmeye muhtaç bir varlık olarak, dış müdahaleye ihtiyaç duyar. Tam olarak gerek duyulan şey ise, herkese uygun, kişilerce farklılık göstermeyen doğrulardır. Doğru demiş olduğumuz kavram; “ifsadı olmayan şeydir”. Akıl, doğruyu yanlıştan ayırt etme aracı olarak, insana bahşedilmiştir ancak düzgün çalışması için İslâm'a muhtaçtır. Çünkü İslâm, bozgunculuğu tamamen yasaklayan adalet dînidir.

Bunun dışında farklılık gösterebilen, ancak ifsada uğratmayan doğrular, ki-

şinin tercihleri veya toplumların örfleri olarak kabul edilebilirler. Bu da insanların farklı farklı olmasının gereği olan doğal haklarıdır. Ancak taşları ilahlaştırmak, haksız yere adam öldürmek, zina etmek ve insanların haklarını gasp etmek gibi sui ameller, hiçbir ferdin veya toplumun hakkı olamaz. Çünkü bu gibi şeyler insanların fitratlarını ifsad, akıllarını ise ibtal eder.

Rabbimiz, doğruyu yanlıştan ayırt edebilmemiz için; akıl delilini, ayırt ettiğimiz doğruları tercih edebilmemiz için hisseden; fitrat delilini, doğruyu ve yanlış öğreten hayat rehberimiz olan; Kur'ân delilini ve Kur'ân'ın yaşanmış şekli: **“Ben, güzel ahlâkî tamamlamak üzere gönderildim.”** [Ahmed bin Hanbel] buyuran; rasûl delilini üzerimize tamamlamıştır.

En nihayetinde iş, yine insanın yaratılışına ve onu yaratan Rabbimize dönmektedir. Bizi en iyi tanıyan O'dur. Ve bizler hayatlarımızdan sonra tekrar O'na döndürüleceğiz: **“Her nefis ölümü tadacaktır, sonra bize döndürüleceksiniz.”** [Ankebût: 57/69]

İnsan ve İffet

Yukarıda bahsi geçen konular, iffet konusunun zeminin oluşturabilmek adına değinmeye çalıştığımız meselelerdir. Ona, hangi bakış açısıyla bakmamız gerektiği hakkında bir giriş yapılmak istenmiştir. Çünkü bu kavram edinilmesi farz olan İslâmî ahlâkın, bir uzantısıdır. Bizler de bu kavramı incelerken onun aidiyetini oluşturmak istedik.

İffet, insana ait olan bir özellik olarak İslâm'ın öğrettiği bir kavramdır. Gerek

Kur'ân-ı Kerîm'de gerek Sünnet-i Seniye'de iffetle taçlanmış yüce şahsiyetlerden bahsedilmektedir. Onların başında afîf nebîmiz; Yûsûf aleyhisselâm ve afîfe annemiz; Meryem aleyhisselâm gelmektedir. Onlara ve onların yolunda olanlara selâm olsun.

İffet konusunun cinsellik ile alakası olmakla birlikte, tamamını ifade ettiği söylenemez. Onunla ilk akla gelir oluşu, çok önem arz etmesinden kaynaklı olabilir. Ancak iffet, aslı itibarıyla erdem sahibi olmanın bir ölçüsüdür. İffet, şiddetli arzuları dengelemektir denilebilir. İffet, bulunduğu şeyi güzelleştiren bir hayâ duygusudur. İffet bozulduğu zaman, ticaret bozulur, iffet bozulduğu zaman hukuk bozulur, iffet bozulduğu zaman ilişkiler bozulur...

Allâh Rasûlü aleyhisselâtu ve's-selâm'ın nasihatlerine baktığımızda, o iffeti, Mü'minlerin izzetini koruyan bir kalkan olarak tavsiye etmiştir. Onun iffet hakkındaki buyruklarına geniş çerçeveden baktığımızda, karşımıza hayâ sahibi, kanaatkâr ve izzetli bir şahsiyetin portresi çıkmaktadır. İffet ve faziletleriyle alakalı hadîslerden bazıları şunlardır:

İffetle İlgili Hadisler

1) Ensar'dan bazı kimseler, Allâh Rasûlü'ne gelerek kendileri için bir şeyler istemişlerdir. Bunun üzerine elindeki mallar tükenene kadar onların isteklerine karşılık veren Allâh Rasûlü aleyhisselâm, vereceği bir şey kalmayınca onlara şöyle demiştir: **“Yanımda bulunan hiçbir malı sizden saklayacak değilim. Kim iffetli/afîf olmayı dilerse, Allâh onu iffetli kılar. Kim müstağni olursa (aza kanaat edip insanlardan**

bir şey istemezse), Allâh onu zengin kılar. Kim de sabrederse, Allâh ona sabır ihsan eder. Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir.” [Müslim]

2) **“Kendilerini Allâh yoluna adadıklarından ticarete imkânı bulamayan yoksullara verin. Yoksulluklarını gizli tuttukları için bilmeyen onları zengin sanır. Kendilerini simalarından tanırsın. Onlar insanlara asla el açmazlar. Hayır için yaptığınız her harcamayı Allâh hakkıyla bilmektedir.”** [Bakara: 2/273] âyeti hakkında, Allâh Rasûlü aleyhisselâm şerh niteliğinde şöyle buyurmuştur:

“Yoksul kişi, insanların etrafında dolaşıp da bir veya iki lokma ya da bir veya iki hurma ile baştan savılan (dilenci) değildir. Hakiki yoksul, ihtiyacını karşılayacak kadar geliri olmadığı hâlde, durumu bilinmediği için yardım edilmeyen ve kendisi de insanlardan istemekten hayâ eden (iffetli) kimse-dir.” [Buhârî]

3) Bir gün Ubey b. Kâ'b mescitte bir adamın yakasına yapışmış, borcunu istiyordu. Bu sırada mescide giren Allâh Resûlü, namazını kılıp ihtiyacını giderdikten sonra geri geldiğinde Ubey'in hâlâ aynı vaziyette olduğunu görünce şöyle dedi: **“Hakkını talep eden kişi bunu tam olarak alsa da alamasa da iffetli/afif bir şekilde istesin.”** [İbn Mâce] Rasûlullâh'ın sözlerini duyan Ubey'in kafası karışmıştı. Onun yanına gelerek: **“İffet nedir?”** diye sordu. Rasûl-i Ekrem de ona şöyle cevap verdi:

“Ona (kardeşine) hakaret etmeden, onu zorlamadan, ona çirkin söz söylemeden ve ona eziyet etmeden istemektir!” [Beyhâkî]

İffetin Faziletiyle İlgili Hadisler

1) “Allâh’u Teâlâ, yoksul (olması-na rağmen) iffetli, çoluk çocuk sahibi Mü’min kulunu sever.” [İbn Mâce]

2) “Allâh bir toplumun bekasını ve gelişmesini dilerse onları hoşgörü ve iffetle rızıklandırır.” [Taberâni]

3) Ebû Hureyre radiyallâhu anhu’nun naklettiğine göre, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Üç gruba Allâh’ın yardım etmesi haktır: Allâh yolunda cihad eden kişiye, hürriyetini kazanmak için belirlenmiş parayı ödemeye çalışan köleye, iffetli olabilmek için evlenene.” [Tirmizî]

Hadîs-i şeriflerde iffet kavramı tek yönüyle ele alınmamış, hem ferdî hem de içtimâî olarak insanlarda bulunan ahlâkın güzelleştirilmesi amaçlanmıştır. Bir yönüyle ümmetin ahlâk muallimi olan Rasûlullâh aleyhisselâm, onları kendi haline, başıboş bırakmamış, insanların birbiriyle alakalı durumlarına dahi müdahale etmiştir.

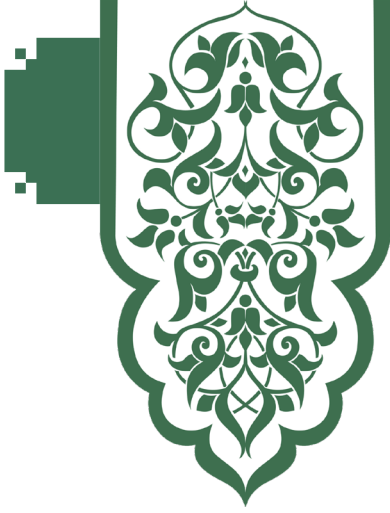
Sonuç

İffet konusu günümüzde en çok ihtiyaç duyulan bir ahlâk kavramıdır. Allâh Rasûlü aleyhisselâm da kendi döneminde toplumun iffetsizliğiyle mücadele etmiştir. Bugün o günden daha mı zordur? Buna karar verebilecek kadar cüretkâr olamıyoruz, ancak kıyamete yakın zamanda îmânın ellerde kor ateş olacağını [Tirmizî] yine Allâh Rasûlü buyurmuştur.

Peki, zorluğuna rağmen bugün iffetli ve ahlâklı olabilmek mümkün müdür? Denilirse; “Allâh kimseyi gücünün yetmeyeceği şeyle yükümlü kılmaz, elbette mümkündür” dememiz gerekir. Şu muhakkak bilinmelidir ki, tek başına kalan bir insanın kendisi koruması ve kemâle ermesi beklenemez. O nedenle Müslüman şahsın iffetli olması ve kalması için Müslümanlarla bir arada yaşaması gerekmektedir. Burada gücümüz yettiğinde farklı açılardan iffet konusunu ele almaya ve faydalı olmaya çalıştık. Sözlerimizi Allâh Rasûlü’nün duasıyla bitirerek sizleri Allâh’a emanet ediyoruz.

“Allâh’ım! Senden hidayet, takva, iffet ve zenginlik dilerim.” [Müslim]

İRŞAD VAKTİ

İFFET KAHRAMANI SAFVÂN B. MUATTAL

Ali Eren

İffetli kullarının hayatlarını nurlandıran, el-Hayy ve en-Nûr olan Allâh Azze ve Celle'nin adıyla...

Allâh'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selâm olsun.

Eğitimlerini Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den alan sahâbe nesli (radiyallâhu anhum), İslâmî kavramları hayat edinerek, yol gösterici birer kandil olmuşlardır. Onlar (radiyallâhu anhum), esen sert rüzgârlara rağmen yanan kandillerini söndürmemişlerdir. Bugün hâlâ onların astığı kandiller yanmaktadır. Aradan geçen onca zamana rağmen ümmet, onların astığı kandiller ile yolunu bulabilmektedir.

İşte o kandillerden biri olan iffet kandili... Onu asan kahramanımız ise Safvân bin Muattal radiyallâhu anh... İfk hadisesinde iftiraya uğramış, ancak iffeti yedi kat gökler üstünden gelen âyet ile tastik edilmiş olan sahâbemiz... Rabbimizin yardımı ve inâyetiyle Safvân bin Muattal radiyallâhu anhu'yu biraz tanıdıktan sonra, başına gelen ifk hadisesine değinerek hikmetler çıkar-

maya çalışacağız, inşallâh. Yardım ve başarı Allâh'ı Teâlâ'dandır.

Safvân b. Muattal Kimdir?

Safvân radiyallâhu anhu, hicaz bölgesinde yaşayan, şairleriyle, cengaverleriyle ve kahramanlarıyla meşhur olan Beni Süleym kabilesine mensuptur. Safvân radiyallâhu anhu'nun inancı kabilesi gibi olsa da haniflere yakın bir hayat tarzına sahipti. Kirli işlerden uzak, daha temiz bir hayatı vardı. Kırk beşli yaşlara geldiğinde çok duyduğu Rasûlullâh aleyhisselâm'ın davetine icabet etmek istedi. Ve hicretin 4. yılında Rasûlullâh'a gelerek Müslüman oldu.

Hicretin 4. Yılı zorluk ve imtihanlarla dolu olan bir yıldır. Uhud savaşının hemen arkası, Bi'ri Mâune faciasının yaşandığı zaman, münafıkların ve Yahudilerin Müslümanlara düşmanca tavır takındığı bir dönem... Safvân radiyallâhu anhu'nun böyle bir zaman diliminde îmân etmiş olması, tüm zorlukları göze alması anlamına gelir. İslâm dâvâsı böyle rical ister.

Darlık günlerinde kaypaklık edene, genişlik günlerinde ihtiyaç yoktur. Asıl mesele, zor zamanda dâvâ adamı olabilmektir. Diğer tüm sahâbemiz gibi Safvân radiyallâhu anhu da zor günlerin adamı olduğunu göstermiştir.

Kişilik Özellikleri

Safvân radiyallâhu anhu, yetişmiş olduğu coğrafyadan etkilenmesi sebebiyle, sert bir tabiata sahipti. Özgür ruhlu, geniş yürekli, mert yaratılışlı, yiğit ve bahadır bir şahsiyetti. Ondan Musa aleyhisselâm'ın kokusunu alabilmekteyiz.

Safvân radiyallâhu anhu'nun bu sert yaratılışından Ashab-ı Kirâm şikâyetçiydi. Bununla birlikte, Rasûlullâh aleyhisselâm onun sert tabiatını değiştirmesini söylememiş, ashabına şöyle buyurmuştur: “Onu böyle kabul edin. Safvân sizi diliyle üzse de kalbi çok güzeldir. Safvân’a dokunmayın! O Allâh ve Rasûlü’nü sever.” [İbnü’l Esir; Usdû'l-Ğabe] İşte her hâliyle örnek olan Rasûlullâh aleyhisselâmdan liderce bir tavır... Tebaasını, hoş olmayan özelliklerinden ötürü yermiyor, dışlamıyor. Bilakis onun incinmemesi adına diğer sahâbeyi uyarıyor. Yaratılıştan gelen bazı huylar değişmez. Müslümanları, huylarıyla kabullenmeliyiz. Kötü huyları olduğuna inandığımız kardeşlerimizin elbette ki iyi huyları da vardır. Bunu düşünüp öyle hareket etmeliyiz.

Uykuya Zâfiyet

Safvân radiyallâhu anhu'nun bir kötü huyu daha vardı ki gerçekten hastalık seviyesindeydi. Uyanamamak... Onun uykusu normal bir uyku değildi. Uyuduğu zaman artık uyandırabilene

aşk olsun. Tabiri caizse yanında top patlasa uyanmazdı. Mesela arkadaşları sabah namazlarına çağırdıkları zaman ayağından tutup çekseler, su serpseler, korkutsalar, ne yapsalar olmuyor, bir türlü uyanmıyordu. Bunun sonucunda da Rasûlullâh aleyhisselâm şöyle buyurdu: **“Onu rahat bırakın. Ne zaman uyanırsa o zaman namazını kılsın.”** [Ebû Davûd]

Rasûlullâh aleyhisselâm, onun hastalık derecesinde olan bu zâfiyetini kabullenmiş ve tam onluk bir görev belirlemişti. Safvân radiyallâhu anhu, kervanın artçısı olacaktı. Kervanın arkasından gelecek ve konaklanan yerlerde bir şey unutuldu mu diye kontrol edecekti. Artık yeni hizmeti buydu. Burada bizler için yine çok önemli iki husus vardır. Birincisi: Lider, görev dağılımını hikmet üzere yapmalıdır. İkincisi: Kişilerin zâfiyeti olsa bile onlar hizmetten mahrum bırakılmamalı tam ona göre bir görev tevdi edilmelidir. Nebevî menheciden böyle görmekteyiz.

İfk Hadisesi

Hicretin 5. Yılında Rasûlullâh aleyhisselâm Benî Mustalik üzerine bir ordu çıkardı. Orduda Safvân radiyallâhu anhu ve Aişe radiyallâhu anha da vardı. Gazve dönüşü ordu bir yerde konakladı. Aişe validemiz ihtiyacını görmek için ordugâhtan uzaklaştı. Döndüğünde Esmâ radiyallâhu anha'nın ona verdiği gerdanlığı düşürdüğünü fark etti. Onu aramak için tekrar ordugâhtan ayrıldı. Gerdanlığı buldu. Ancak döndüğünde ordu çoktan gitmişti. Kendisi zayıf olduğu için, boş hevdeci içinde olduğunu sanarak devesine yüklemişlerdi. Aişe validemiz, geri döneceklerini umarak orada beklemeye karar verdi ve uyu-

yakaldı. Safvân b. Muattal radiyallâhu anhu da görevi gereği kervanın arkasını kontrol etmekteydi. İleride bir karratı olduğunu farkettil. Yaklaştı, bir de ne görsün! Rasûlullâh aleyhisselâm'ın sevgili hanımı Aîşe radiyallâhu anha... Hicab âyeti inmeden önce yüzünü gördüğü için onu oracıkta tanıdı ve istircâ ederek şöyle dedi: "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn". Çünkü Rasûlullâh aleyhisselâm, kötü bir durum ile karşılaşıldığında istircâ âyetini okumaları gerektiğini Müslümanlara öğretmişti.

Safvân radiyallâhu anhu, Aîşe validemizi gördüğünde tek bir soru bile sormamıştı. Hiçbir şey söylemeden, devesini çöktürmüş, Aîşe radiyallâhu anha'nın binmesini sağlamış ve yularından tutarak edebiyale yola koyulmuştu. Yol boyunca tek bir kelime bile etmemişti. Nihâyet orduya yetişmişlerdi. Sahâbe buluşmanın mutluluğunu yaşarken onları uzaktan seyreden Abdullâh bin Ubey bin Selül münafığı ellerini ovuşturuyordu. Onun için yeni bir fitne malzemesi türemişti. Ama ne fitne! Aîşe validemizin ve Safvân radiyallâhu anhu'nun iffetine halel getirecek iğrenç bir iftira!

Bir anda ordu fitne ateşiyile tutuşmaya başladı. İbni Selül ağza alınmayacak sözleri, ustaca, sanki Rasûlullâh için üzülyormuş gibi sarf ediyordu. "Duydunuz mu olanları?" diye başlayan iğrenç cümlelerinin ardı arkası kesilmiyordu. Ordu, Medine'ye varmıştı ancak fitne ateşi orada da yayılmaya devam ediyordu. Rasûlullâh aleyhisselâm ister istemez etkileniyordu. Hayatında geçirdiği zor imtihanlardan biriydi. Aîşe validemiz böyle şeye ihtimal bile vermediğinden iftirayı günler sonra öğ-

rendi. İftira cephesinin diğer tarafında kalan Safvân radiyallâhu anhu için ise kahredici günler başlamıştı. Her günü bir ölüm olan bu fitne onu iyice yıpratmıştı. Böyle bir söylemin içinde isminin geçmesi bile onu mahvediyordu. Rasûlullâh aleyhisselâm'a bakmaya yüzü bile kalmamıştı artık. Mert ve iffetli yapısı gereği, münafıkların iftiralarına sabretmesi, her geçen gün takatini tüketiyordu.

İşin acı tarafı Müslümanların da bu dedikoduya dahil olmalarıydı. Rasûlullâh aleyhisselâm'ın şairi Hassan b. Sabit, Safvân b. Muattal'ın aleyhine şiir inşa etmişti bile. Şiiri duyan Rasûlullâh aleyhisselâm: "Ben, onun adına hayırdan başka bir şey bilmiyorum." [İbn Kesîr, el-Bidâye] buyurmuştu. İşte bu kısım bizler için çok önemlidir. Rasûlullâh aleyhisselâm, onun iffetine güveniyordu. Hak, er ya da geç ortaya çıkacaktı.

Safvân radiyallâhu anhu, İffet konusunda çok hassas olması hasebiyle söylenenleri bir türlü hazmedemiyordu. Cahiliyesinde bile iffetsizlik adına bir adım atmamıştı. İftiralar sırasında şunları demekten kendini alıkoyamıyordu: "Vallâhi! Haram yere hiçbir kadına bakmadım, hiçbir adım atmadım." [İbni Hacer, el-İsâbe] Böylesi bir iffete sahip olduğu halde iftiraya uğruyordu. Yusuf aleyhisselâm da uğramadı mı bu iftiraya? Kişi temiz olduktan sonra Allâh elbet haklı çıkaracaktır. Sadece yapılması gereken Eyyüb aleyhisselâm'ın sabrını kuşanmaktır... Safvân radiyallâhu anhu da öyle yaptı. Düşmanın iftiraları bir kenara, dostlarının dedikodularına da sabretmek zorundaydı. Daha sonra inen Nûr sûresindeki âyetler

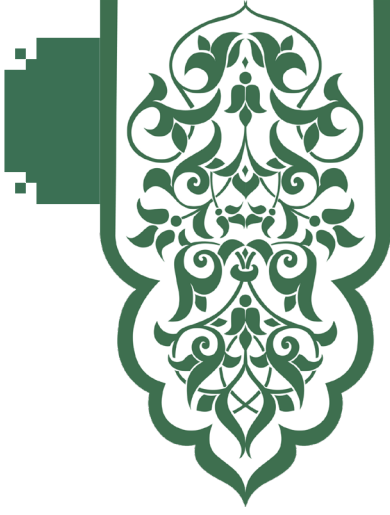
[Nûr: 24/1-25], hem Aişe radiyallâhu anha'yı hem de Safvân b. Muattal radiyallâhu anhu'yu temize çıkarmıştı. Onların, iftiraya maruz kaldıkları ve tertemiz iffetleri, yedi kat gökler üstünden inzal olan âyetler ile beyan edilmişti.

Sonuç

İfk hadisesi ile Safvân radiyallâhu anhu'nun derecesi yükselmiştir. Zorlu imtihanın karşısında gösterdiği sabır onu çok daha hayırlı bir konuma getirmiştir. Safvân radiyallâhu anhu yaşadığında iffetini ve hayâsını korumuştur. Onun bu hali, Rasûlullâh'ın güvenini kazanmasına ve fitne zamanı onun hakkında hayır zanda bulunmasına vesile olmuştur. En nihayetinde, onun iffetine şahid olan Allâh'ü Teâlâ, âyet-î kerîmeler ile iftirayı üzerinden bertaraf etmiştir. Bizler de bugün hayâmızı ve iffetimizi hakkıyla koruyabilirsek, şahidimiz Allâh'ü Teâlâ'dır. Başımıza gelecek iftiralar ve fitneler anında, Allâh'ü Teâlâ bizimle olacaktır. Dostu Allâh olan hiç mahzun olur mu? Allâh'ü Teâlâ, iftiraya maruz kalan kullarını temize çıkarır ve müfterileri de yerin dibine batırır. Önemli olan bizlerin ihlâs ile şeriata bağlı kalmasıdır. Böylesi kulların vekili Allâh'ü Teâlâ'dır. **“Vekil olarak Allâh yeter.”** [Ahzâb: 33/3]

Ey Rabbimiz! Kalplerimizi tevhîdî bir îmân üzere eyle. Amellerimizi ve ahlâkımızı Rasûlullâh'ın sünneti üzere eyle. Bizlerin ve neslimizin iffetini sen koru. Bizleri hayâ ehli eyle. Sen, kullarını îmân ettikten sonra hidayet üzere kılansın, bizi ve ehlimizi razı olduğun kullarından eyle. Allâhumme âmin.

Selâm ve duâ ile...

İSLÂMÎ HAREKET VE BEŞERÎ İDEOLOJİLER

SEKÜLERİZM

Hayreddin Gökçe

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle... Allâh'a hamd, Rasûlüne salâtu selâm olsun.

Geçen yazımızda İslâm coğrafyasında ideoloji tanımını yapmış ve gelecek yazılarda İslâm coğrafyasındaki ideolojilerden bahsedeceğimizi belirtmiştik. Bu yazımızda inşallâh “sekülerizm” kavramını izah etmeye çalışacağız.

Türkiye’de son çeyrek asırdır kendini güçlü bir şekilde hissettiren seküler yaşam biçimi, toplumsal birçok alanda kendini göstermeye devam etmektedir. Başta eğitim kurumlarının işlevini yitirmesi, sosyal-ahlakî çürüme, dinî hayatın zayıflaması ve dünyayı kible edinme gibi aşamalı olarak sekülerleşmenin etkileri gözlenmektedir. Ne yazık ki günümüzde toplum olarak önemli oranda seküler bir yaşamın seline kapıldığımızı müşahade edebiliriz.

Sekülerizm Nedir?

Sekülerizm, dinin bir toplumun kamusal alanına ve işlerine karışmamasını

savunan ve bunu belirten düşünce sistemidir. Siyasî anlamda sekülerizm, din ve devletin ayrışmasının savunulması ve devletin dinsel kurumlardan kesin bir biçimde ayrı olmasıdır. Devletin, somut ve bilimsel temellere dayanması şeklinde de tanımlanır.

Sekülerizm, din merkezli ve yahut dinî öğeleri; sosyal, hukukî ve siyasî anlamda tayı edici kılan bir yaklaşımı kabul etmemektedir. Bunun aksine, dinî öğeleri; sosyal, hukukî ve siyasî kümeden ayıran bir yaklaşımı benimsemektedir. Çok geniş bir terim olan sekülerizm, içinde birçok farklı akım ve teori barındırır.

Sekülerizm hakkında çalışma yapan araştırmacılar, “seküler” kavramına; “bu dünyaya uyma”, “toplumun dinle ilişkisini kesme”, “dini inanç ve kurumların yer değiştirmesi”, “dünyanın kutsallıktan kurtarılması”, “kutsal bir toplumdaki seküler bir topluma geçiş” gibi anlamlar yüklemişlerdir. Bu tanımlamalardan hareketle sekülerizm şu şekilde tariflenebilir:

● Dünyevileşme, beşerileşme ve çağdaşlaşma ile insanın değerli ve önemli olanla bağlarını koparmasıdır. Sadece bu dünyayı yaşanabilir kabul edip ahiretten ilişkiyi koparma temelinde dayalı düşünme ve yaşama biçimidir.

● Dünya ve ahiret ayırımına atfedilen bütün değer ve ilkelerin bireysel, toplumsal ve kurumsal yaşamın dışına itilmesidir. Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî inançların veya dinî değerlerin etkisini yitirmesidir.

Bu açıklamalardan sonra sekülerleşmenin tarihsel sürecini Osmanlı'dan başlayarak aktarmaya çalışalım.

Osmanlı'da Sekülerizm

Sekülerizmin tarihi süreç içinde Osmanlı'da nasıl oluştuğunun anlaşılması üzerinde kısa bir açıklamanın akabinde Türkiye'de nasıl anlaşıldığı ve anlamlandırıldığına değinelim.

“Osmanlı, özellikle tıp, coğrafya ve silâh teknolojisi gibi alanlar dışında, Batı eksenine büyük oranda kapalıydı. İlk kez Karlofça Antlaşması (1699) sonrası 18. yüzyıl boyunca Osmanlı'nın kültür sahasında, Batının etkisi görülmeye başlanır. Küçük Kaynarca Antlaşmasına (1774) müteakip, Osmanlı elitinin zihninde Batının üstünlüğü hissedilmiş, zamanla üzerinde tartışma gerektirmeyecek bir anlayış olarak yer etmeye başlamıştır. Dünyayı algılayış tarzları Avrupa merkezli bir hal alır. Bunun sonucu olarak Avrupa'nın etki alanına girilir” [Onur Atalay: Türkiye Tapmak, s.112]

Avrupa'dan ithal edilmiş olan kültür ve medeniyet, Osmanlı-Türk modernleşmesinin temelini oluşturur. Bilindiği üzere modernizm, Osmanlı'nın son dönemine kadar yabancı olduğu bir kavramdı. Osmanlı tarihi boyunca; dinî olarak asr-ı saadet dönemini, yönetim olarak Sultan Süleyman dönemini örnek aldığı altın çağlarına sahipti. Bu anlayışın son bulmasıyla 18. yüzyıl sonuna doğru, devlet yönetiminde “İslâm'ı” yeniden yapılandırma önerileri yüksek sesle söylenmekteydi. Hülâsa modernleşme adına yapılacak yenilik düşüncesi, Osmanlı için küfrü gerektiren bir anlayışı doğurmaktadır.

Tanzimatla birlikte Batı kültürünü bir bütün olarak kabullenilmesi ile yeni bir süreç başlıyordu. Artık Avrupa üretici, Osmanlı ise tüketici konumundaydı. Bu yüzden Osmanlı elitleri için yenilik gerekliydi. Ve Batılılaşma bu zaruriyetle birlikte ilerleyecekti.

“İlk kez bir bütün olarak modern söylemini ithal eden ve Batının bilgilerini sistematik olarak aktaran kişi (Şinasi Efendi) idi.” [Şerif Mardin: Yeni Osmanlı Düşüncesi]

“Şinasi Efendi de yeni bir dille birlikte, yeni bir kâinat görüşü, aklın hâkim olduğu yeni bir insan telakkisi de vardı.” [A. Hamdi Tanrıpınar: 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, Dergâh yay.]

“Netice itibarıyla sessizce ve adım adım da olsa, Şerif Mardin'in tabiriyle; “bir tür modernleşme İmparatorlukta yerleştiği, bu dönemde önce teknoloji sonrasında diğer tüm alanlarda da yapılan yenilikle ‘Batı’ eşitlenmeye başlandığı, bu ikilinin ‘modern ve Batı’ birlikteliğinin hasıl edeceği ve Kema-

list dönemin en kutsal kaynaklarından birini oluşturacak olan kavram ‘medeniyet’ olacaktı. Modernizmin toplumsal itibarının oluşması ve bunun Batı ile her alanda irtibatlandırmasına paralel olarak ‘ilerleme’ (terakki) ve ‘medeniyet’ fikirleri de toplumda kendine taraftar bulmaya başlar. Bu kavramlar birbirinden ayırt edilemez bir çift halini aldı. Zaten başından beri bütün tanzimat yazarları medeniyet ile terakki arasında güçlü bir bağ kurmuşlardı.” [Göksan Çetinsaya: Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce, c. I]

“Osmanlı imparatorluğunun son dönemlerinde geçirdiği dönüşüm neticesinde medeniyetçilik, tanzimat devrinin ideolojisi olarak öne çıkar. Mustafa Reşit Paşa, Sultan Abdulaziz’e hep onun tarifini yapmaya çalışır. Ve ilk seküler kutsallığı kuşanmak medeniyet kavramına ait olur. Şinasi’nin Mustafa Reşit Paşa için kullandığı ‘medeniyet resulü’ ifadesinden de anlaşılacağı gibi, o artık kutsallaşmıştı. Ne yazık ki Şinasi’ye kadar resul, nebi gibi kelimeleri dinî söylemler haricinde kullanmak kimsenin aklından geçmemiştir. Maalesef Şinasi medeniyeti bir din gibi gördü.” [İsmail Habib: Edebi Yeniliği-miz, c. I s. 73]

“Dolayısıyla Mustafa Reşit medeniyeti ülkeye taşıdığı ölçüde ilk seküler kişi oluşturma teşebbüsünün merkezinde yer alacaktı. Tanzimat fermanına göz atıldığı zaman sekülerleşme içerikleriyle göze çarpar. Bu dönem boyunca sekülerlik, dinin giderek toplumsal alanda ölçü olmaktan çıkması, özel alana çekilmesi ve hayata yön verme özelliğini kaybetmesi şeklinde değerlendirilebilir.

Osmanlıda 18. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar yaşanan değişimler; dinî dünya algısından laik/seküler bir dünya algısına, dinî temellere dayandırılmış padişahlık-halifelik idaresinden meşrutiyet ve cumhuriyete, tebaadan vatandaşa, cemaatten millete, şeri hukuktan seküler hukuka, dinî eğitimden laik eğitime ve Osmanlı kimliğinden Türk milleti kimliğine geçiş sürecinin toplumsal ve siyasal tarihidir. Osmanlı ve Türkiye’de İslâmın 19. ve 20. yüzyıllardaki tarihi, genellikle siyasal bazda örgütlenmiş İslâmî yorumun etkisinin azaldığı ve sekülerleşmenin zafer kazandığı, dinin bireyselleştirildiği bir süreç olarak değerlendirilmiştir.” [Şerif Mardin: 19 ve 20. Yüzyıllarda Osmanlı’da ve Türkiye’de İslâm]

Osmanlı’nın Geleneksel Eğitim Sistemi

Türk Sekülerleşme öncesinde Osmanlı’nın geleneksel eğitim sistemini inceleyelim.

“Bilindiği gibi Osmanlı Devleti’nin sivil eğitim sistemi, İslâmî eğitim sisteminin devamıydı. Dinsel yönü ağır basıyordu. Burada dinî eğitim veren sıbyan okulları ve medreselerin etkinliği belirleyiciydi ve bu okullar tümüyle vakıf sistemine bağlıydı. Devletin saray okullarında ve askeri okullardaki nüfusu daha fazlaydı. Yani Osmanlı’da devlet sivil eğitim kurumlarıyla ilgilenmezdi. Anlaşıldığı kadarıyla bu durum II. Mahmut dönemine kadar devam etmiştir. Yalnız devlet adamları yetiştirmek için kurulmuş bir Saray Okulu (Enderun) mevcuttu.

Diğer İslâm ülkelerinde olduğu gibi ilköğretim mahallelerde cami ve mesci-

din yanında bulunan sıbyan okullarında yapıldı. Bunların amacı çocuklara Müslümanlığın ana ilkelerini öğretmekti. Çocuklara, bir zanaata girmeden önce bu okullarda Kur'an, tecvit, namaz gibi dinî bilgilerini alma zorunluluğunu uygulamak isteyen fermanlar olurdu. 1824'te II. Mahmut da böyle bir ferman çıkarmıştı. Bunun nedeni, halkın geçim sıkıntısıyla çocuklarını beş altı yaşlarında zanaatkar esnafın yanına çırak verilmesi yüzünden cahilliğin genişlemekte olduğunu, yani İslâmlığı bilmez hale geldiğini, İslâm'da, dünya işlerinden önce dinî öğrenmek olduğunu, bunun yapılmamasının Allâh'ın yardımından yoksun kalışın baş nedeni olduğunu, din işlerini ve İslâm inançlarını öğrenmenin dinin bir gereği olduğu, bundan sonra çocukların zanaata verilmeyip mahalle sıbyan okuluna verileceğini bildiriyordu. Bunun tersine gidenleri hoca ve imamları kadırlara bildirilmesiydi. Fakat zamanın ekonomik koşulları altında ana babaların, çocukları Kur'an okullarına vermektense usta yanına çırak olarak vermesi daha zorunlu görülmesiydi. Oysa ferman, ilköğretimin asıl amacının çocukları dünya işlerinin gereklerine değil, ahiret hayatına hazırlamak olduğunu ileri sürülüyordu.

Tanzimat fermanı ile Osmanlı tebasına din farkı gözetilmeksizin verilen eşitliğin askerî ve mülkî okullara kabul hususunu da kapsaması bu tür eşitliklerin Islâhat Fermanı ile teyit edilmesi 1869 Maarif Nizamnamesiyle Müslüman ve Müslüman olmayanların aynı okullara gitmesi gibi gelişmelerde sekülerliğe / laikliğe giden adımlar olarak değerlendirilmektedir." [Cemal Tosun: Türkiye'de Din Eğitiminin Laikleşmesi ve Din Öğretimi]

"Tanzimat döneminde medrese olduğu gibi bırakılırken, modern laik bir devlet için gerekli olan subay, memur, hukukçu, doktor ve mühendis gibi meslekî kişileri yetiştirecek olan okulların temelleri atılıyordu. Bu okulların daha sonraki dönemlerde yetiştirdiği kişiler, medrese ulemasını gölgelemeye başlamış ve en sonunda onların siyasal, hukuk ve eğitim alanlarındaki rollerini ve etkilerini kaybetme süreci başlamıştır. Avrupa'ya öğrenim için öğrenci göndermek, yine bu dönemde başlamıştır. Başlangıçta II. Mahmut, Müslüman öğrencilerin Avrupa'ya gönderilmemesini, yalnız Müslüman olmayan öğrencilerin gönderilmesi gerektiğini düşünmüştü de sonradan Müslüman olan öğrencilerin de Avrupa'ya gönderilmeleri gerektiğine karar vermiştir." [Niyazi Berkes: Teokrasi ve İslam, s. 40]

Bu süreç, Osmanlıda ikili bir yapının oluşmasına yol açar; bir yandan eski tarz eğitim kurumları varlığını sürdürürken, karşısına yenileri açılır. Genelde yeni açılan kurumlar modern eğitim sistemi esasına dayandırılır.

"Sıbyan okullarının ilk mektep adı altında modernizme edilmesine koşut olarak, rüştiyeler, idadiler açılır. Ancak yükseköğretim kurumu olarak Darülfünun tam dört kez açılıp kapatılması, mektep-medrese karşıtlığı olan gelenek modernite çatışmasının varlığının ipuçlarını vermektedir. Osmanlının son dönemlerinde, geleneksel-modern kurum ikilemini mektep-medrese çatışması altında tevarüs (birinden ötekine geçme) ettiğini belirtmek gerekir" [Zeki M. Duman: Türkiye'de Laiklik Sorunun Siyasal temelleri, s. 285]

Sekülerizmle Gelen Yenilikler

● “3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan Tevhid-i Tedrisat kanunun kabul edilmesiyle Türk eğitim sistemi büyük oranda değiştirilmiştir. Bu kanunla geleneksel eğitim kurumlarının tasfiyesine gidilmiştir. Bunun sonucu olarak dinî kadrolar eğitim işlerinden uzaklaştırılmış, bunların yerine çağdaş uygarlık düzeyine erişmede en geniş kaynaklardan yararlanılmak istenmiştir”. [F. İlhan Akin, Türk Devrim Tarihi. İst. s.213]

● “İlköğretim erkek ve kız çocuklar için zorunlu kılınmış, kız çocuklarının eğitime yönelik okullar açılmış ve karma eğitim gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu yasaya bağlı olarak medreseler kapatılmış 1924 yılının mayıs ayında İlahiyat Fakültesi açılmıştır. 1933 yılında ilâhiyat fakültesi öğrenci yokluğu gerekçesiyle kapatılarak yerine İstanbul Üniversitesi’ne bağlı İslâm Tetkikleri Enstitüsü açılmıştır. Bu enstitü de 1941 yılında yine öğrenci yokluğu gerekçesiyle kapatılmıştır”. [Hasan Onat. Türkiye’de Din Anlayışında Değ. Süreci, s. 86]

● “Üçüncü Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk işi, Anayasadan ‘Türk Devletinin dinî İslâm dinidir.’ ifadesini kaldırarak dinî reformları bütünlemek olmuştur. Yeni Latin alfabesinden yola çıkarak Arap alfabesi değiştirilmiş 1928 Kasımında çıkarılan kanunla Latin alfabesi yasallaştırılmıştır” [Lord Kinross: Atatürk bir milletin yeniden doğuşu, s. 510]

Laiklik ve Sekülerizm

“Osmanlıdan bu yana ilişkilerin yoğun olduğu Fransa’nın laiklik uygu-

laması, Batılılaşmanın bir manivelası olarak işlev görmüştür. 1937’de Anayasaya giren laiklik ilkesi, siyasî alanda din ve devletin arasını kesin bir biçimde ayırıp din özel alanda işlevsiz hale getirilirken; gündelik hayata dair reformlarla toplumda bir sekülerleşme süreci başlamıştır. Türkiye’de bu bağlamdaki tartışma konusunun anahtar kavramı, laiklik şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu noktada konumuzla bağlantılı olarak üç kavramın anlam ve içerikleri itibarıyla atıfta bulunmak icabeder. Bunlar: laiklik, sekülerlik ve dünyevileşme. Burada laiklik ve sekülerlik birbirine akraba ve içerik bakımından yakındır. Hatta birbirinin yerine kullanıldığı da olmaktadır. Fakat biz, işlevsel olarak laiklik ile sekülerlik arasında şöyle bir ayırım yapmaktayız

Laiklik: siyasal toplumsal alanı, sekülerlik ise bireysel alanı kendisine konu edinir. Sekülerlik öncelikle insanların inançlarına, dinlerine, dinî değerlerin buharlaşmasına, dinin paranteze alınmasına atıfta bulunurken, laikliğin böyle bir hedefi yoktur.

Sekülerlik kendini dinin alternatifi olarak tanımlarken, laiklik ise kendini dinle tanımlamaz. Çünkü laiklik devletin yönetsel niteliğini tamamlayan bir kavramdır. Sekülerlik din ve dünya ayrımını, laiklik ise dinî ve siyasî alan ayrımını ifade eder. Kısaca Sekülerizm belirli bir hayat anlayışını laiklik ise o yaşam tarzının siyasî örgütlenme biçimini belirler.” [Taburoğlu Özgür: Modernlerin Medeniyet Anlayışı, s. 109.]

Türk modernleşmesinin genel yöntemi, Osmanlıdan bu yana genel olarak yukardan aşağıya doğru olmuştur. Bu

da özelde devlet eliyle halkın ve gündelik hayatın sekülerleştirilmesi biçiminde gerçekleşmiştir. Bu bağlamda Türkiye’deki sekülerliğin bir alan ayrışması fikri ve uygulamaları ile “gündelik hayatta dinin etkisinin azaltılması” şeklinde bir anlam ve içerik kazandığını söyleyebiliriz.

“Türkiye de devletin laiklik uygulamaları farklı bir din gibi işlerken yaşam biçimlerinin Batılılaştırılması bu uygulamalarının temel hedefi olmuştur. Nitekim modernleşme tarihimiz; birçok söylemlerde tiyatro, çağdaş giyim, moda, alkol tüketimi, bale, orkestra vb. birçok kavramı laiklikle ilintilendiren bir tartışma içinde ele alınmıştır. Bu durum aslında gündelik hayatın sekülerleştirilmesi politikalarının devlet ve otorite düzeyinde gerçekleştirildiğini göstermektedir.” [Ş. Mardin: Dinlerin Etiği olarak Laiklik, s.27-40]

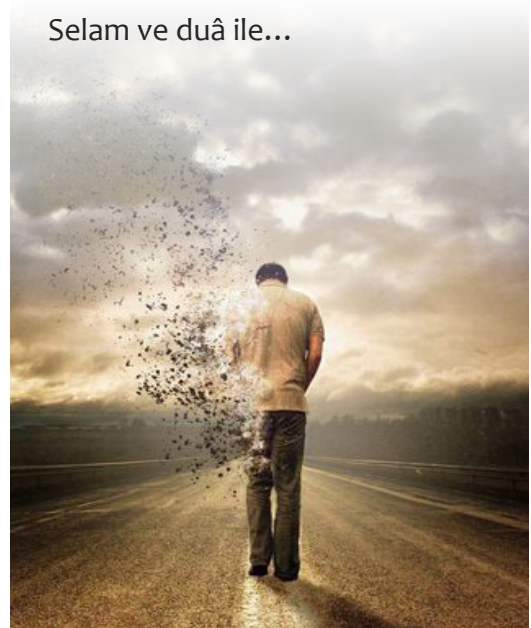
Müslümanların gündelik yaşamlarında seküler içerimlere sahip düşüncelerini ve deneyimlerini, gelecek yazımız-

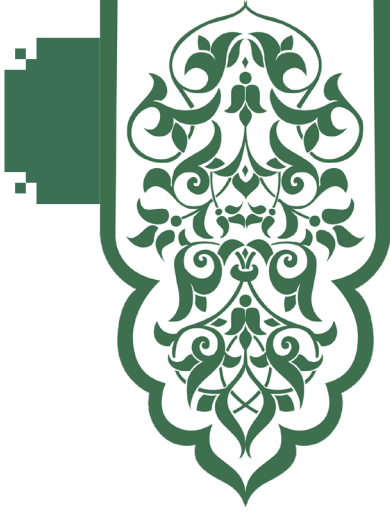
da birkaç başlık altında incelemeye çalışacağız. Biiznillâh.

Duâ

Allâh’ım! Ömrümün en hayırlı anlarını sonunda kıl. Amellerimin sonunu yani ölüm anımı senin rızan üzere kıl. En hayırlı günümü seninle buluşacağım o gün kıl. Allâhumme âmin.

Selam ve duâ ile...

KISSALAR VE HİKMETLER

ŞUAYB ALEYHİSSELÂM

VE MÎZÂN

Alaaddin Cihad

En güzel isimlerin ve yüce sıfatların sahibi Allâh'ın ismiyle. Hamd, adalet terazilerini kurup, kullarını zerre haksızlığa uğratmayan Allâh'ı Teâlâ'ya mahsustur. Salât ve selâm, “Bizi aldatan bizden değildir” [Müslim] diye buyuran Nebimiz aleyhisselâm'a ve O'nun pak âlinin ve ashabının üzerine olsun. Allâh'ı Teâlâ'nın izni ve inâyetiyle bu yazımda sizlere mîzân kavramından ve Kur'ân-ı Kerîm'de geçen Şuayb aleyhisselâm kıssasından bahsetmeye çalışacağım.

Mîzân

Sözlükte “bir şeyin ağırlığını tahmin etmek, ölçüye vurmak ve tartmak” anlamındaki vezn kökünden türemiş bir isim olan mîzân “tartı aleti, tartmada kullanılan ağırlık; adalet” mânalarına gelir. [El-Müfredât] Bu kavram kökü itibariyle Kur'ân-ı Kerîm'de yirmi dört yerde geçmektedir. Bunların bir kısmında Allâh'ı Teâlâ'nın kâinatı yaratıp yönetmesindeki ölçü ve âhenge temas edilmektedir.

tartıda dürüst ve adil davranmaları gerektiğine vurgu yapılmaktadır.

Mîzândan ve ahiretteki hesaptan gafil olan, dünyadaki hak ve hukuk ölçülerini terk etmiş yozlaşmış tacirlere ibret olacak Medyen halkının kıssasını ele alalım. Öncelikle uyarıcı olarak gönderilen adelet nebisi Şuayb aleyhisselâm'ı inceleyelim.

Şuayb Aleyhisselâm

Kur'ân-ı Kerîm'de ismi on bir kere geçen Şuayb aleyhisselâm, Medyen halkına nebi olarak gönderilmiştir. Şuayb aleyhisselâm, İbrahim aleyhisselâm'ın soyundandır ve hadiste şöyle geçer: “Nebilerin dördü Araplardandır: Hud, Salih, Şuayb ve senin peygamberin ey Ebû Zerr!” [İbn Hibban] Şuayb aleyhisselâm çok güzel ve tesirli bir şekilde konuştuğu usta bir hitabet yeteneğine sahip olduğu için, kendisine “Hâtîbu'l-Enbiya” yani peygamberlerin hatibi denilmiştir”. [Taberi Tarihi] Şuayb aleyhisselâm belagat ve fesahati ile temayüz etmiş biri olup, hüccet ve deliller ile ortaya koyması nedeniyle,

daveti insanlar üzerinde müsbet etkiler bırakan bir nebidir. Hayatının sonuna doğru âmâ olduğu ve Mekke’de vefat ettiği rivayet edilir.

Ölçü ve tartıda hile yapıp insanların mal emniyetini bozan, yol keserek can güvenliğini tehdit eden kalpazan bir topluma Allâh’u Teâlâ Şuayb aleyhisselâm’ı nebi olarak göndermiştir. “Medyen ve Eyke’nin ayrı iki kavim olduğu ve Şuayb aleyhisselâm’ın her ikisine de ayrı ayrı nebi olarak gönderildiğini söyleyenler olduğu gibi ikisinin tek kavim olduğunu ifade edenler de vardır. İbn Kesir bunların tek kavim olduğunu söylemektedir.” [Tefsîr-ü'l-Kur’âni'l-Azîm]

Medyen Kavmi

- Medyen, Hicaz’ın kuzeybatısında, oradan Kızıldeniz’in doğu sahiline, güney Filistin’e, Akabe Körfezi’ne ve Sina Yarımadası’nın bir bölümüne kadar uzanan bölgelerde yer alır.

- Medyen, kervan yolları üzerinde mekân tutmuş insanların beldesiydi. Halkı ticaret ile meşgul oluyordu. Medyen halkı; yol kesen, yoldan geçen kervanlara korku salan Eyke (çevresini suyun sarmış olduğu bir ağaç)’ye tapan bir halktı. Ölçü ve tartıda hile yaparlardı. Alırken fazlasıyla alırlar; verirken eksik verirlerdi. Kavmin ileri gelenleri, piyasaya hâkim olmuşlardı. Onlar da her türlü hileye başvurarak halkı, sosyal ve ekonomik baskı altında eziyorlardı. Bunun üzerine Allâh’u Teâlâ onlara kendilerinden olan bir adamı, Şuayb aleyhisselâm’ı nebi olarak gönderdi.

- “Medyenliler, ekonomik ve ticarî ilişkilerde bir değer ölçüsü olarak

kullanılan paraları eksik basarak veya kırparak; ağırlık ölçü birimlerini de eksilterek veya içini oyarak belki de tarihin bilinen ilk kalpazanlarıydılar.” [Taberî Tarihi] Hülâsa Medyen kavmi, kelimenin tam anlamıyla muhsir (ölçüyü eksik tutup insanların malını çalan kişi) ve mutaffif (insanlardan bir şey alırken tam, onlara bir şey verirken de eksik ölçen kişi) bir topluluktur.

Şuayb Aleyhisselâm’ın Daveti

“Medyen’e de kardeşleri Şuayb’ı göndermiştik. Demiştik ki: ‘Ey Kavmim! Allâh’a ibâdet edin. Sizin O’ndan başka bir ilâhınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı eksik tutmayın. Ben sizi hayır/zenginlik içinde görüyorum. Ve ben, sizin için çepeçevre kuşatan günün azabından korkuyorum. Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle kullanın.” [Hûd: 11/84-85] Şuayb aleyhisselâm [A’râf: 7/85-86], [Hud:11/84-86], [Ankebût:29/36], [Şuara:26/177-184] âyetlerinde geçtiği üzere, kavmini aşağıdaki hususlara davet etmiştir:

- Şuayb aleyhisselâm diğer tüm peygamberler gibi kavmini ilk önce tevhîd akidesine ve Allâh’ın emirleri karşısında mutlak bir teslimiyet ve tam bir boyun eğişe davet etmektedir.

- Şuayb aleyhisselâm kavmine ölçü ve tartıyı adaletle yerine getirmeyi emredip, tartarken, ölçerken, fiyatlandırırken hile yapmayı yasaklamaktadır. Şuayb aleyhisselâm’ın sosyo-ekonomik hayata ilişkin çağrısı; ölçü, denge ve adalet kavramı etrafında yoğunlaşmaktadır.

- Şuayb aleyhisselâm Allâh yolunda ki insanları; tehdit ve baskıyla korkut-

ma, çeşitli vaatlerle alıkoyma ve hakkı bâtil, doğruyu eğri göstererek alıkoymaktan menetmektedir.

Adalet Terazisi ve Mîzân

“Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle kullanın... Şayet müminseniz, Allâh’ın (lütettiği helal kazanç) bakiyesi, sizin için daha hayırlıdır. Ben sizin üzerinizde koruyucu değilim.” [Hûd: 11/84-85] Bir başka âyet-i kerîmede de şöyle geçmektedir: **“Pis olanın çokluğu seni şaşırtıp hoşuna gitse de pis ve temiz bir olmaz.”** [Mâide: 5/100] Yani az miktardaki helal mal, sizin için çok miktardaki haram mal-dan daha hayırlıdır. Çünkü helal mal miktarca az da olsa bereketlidir. Bilhassa faiz gibi haramla elde edilen mallar miktarca çok olsa da bereketsizdir. Rabbimiz şöyle buyurdu: **“Allâh faizi eksiltir, sadakaları bereketlendirir.”** [Bakara: 2/276] Nebi aleyhisselâm da şöyle buyurmaktadır: **“Şüphesiz faiz, her ne kadar miktarı çok olsa da akıbeti azlıktır.”** [Müsned]

Mîzânın ve adalet terazisinin önemi-ne dair Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Mîzânda haksızlık yapmayın. Tartıyı adaletle yapın, teraziyi eksik tutmayın.”** [Rahman: 55/8-9] **“Ölçtüğünüz zaman tastamam ölçün ve doğru teraziyle tartın. Bu hem daha iyidir hem de neticesi bakımından daha güzeldir.”** [İsra: 17/35] **“Andolsun ki, rasûllerimizi apaçık (delillerle) gönderdik. İnsanlar adaleti ayakta tutsunlar diye onlarla beraber Kitab’ı ve mîzânı indirdik.”** [Hadid: 57/25]

Kur’ân-ı Kerîm’in 83.sûresine ‘Mutaffifîn’ isminin verilmesi ve sûrenin **“Mutaffiflerin (eksik ölçüp tartanların) vay haline”** [Mutaffifîn: 83/1] âyeti ile başlama-

sı da ölçüde haddi aşanların akıbetini haber veren önemli bir âyettir. İnsanları aldatarak elde edilen kazanç, kişiyi dünya ve ahirette hüsrana uğratar. Nebi aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Bir kavim ölçü ve tartıyı eksik yaptığı zaman; Allâh’u Teâlâ onları kıtlık, şiddetli geçim sıkıntısı, zalim idareci ile imtihan eder, cezalandırır. Yine bir kavim mallarının zekâtını vermekten imtina ettiği zaman; eğer hayvanlar olmasaydı Allâh, gökten yağmuru onların üzerlerine yağdırmazdı.”** [İbni Mace] **“Kim yemini ile Müslüman bir kimsenin hakkını haksız yere elinden alırsa, Allâh ona cehennemi vacip kılar ve cenneti de haram eder.”** Bir adam: **“Çok az bir şey olsa da mı, ey Allâh’ın Rasûlü!”** dedi. Nebi sallallâhu aleyhi ve sellem de: **“Misvak ağacından bir çubuk dahi olsa...”** [Müslim]

Medyen Halkının Akıbeti

Şuayb aleyhisselâm’ın nebi olarak gönderildiği Medyen halkı; ölçü ve tartıda hile yapan, insanları, haklarından mahrum bırakan adaletsiz bir kavimdi. Allâh’ın elçisi, kendilerini bu adaletsizlikleri nedeniyle defalarca uyarmış, ancak onlar yanlıştan vazgeçip peygambere tabi olmak şöyle dursun, söz konusu günahı ısrarla işlemeye devam etmişlerdir. Bu durum karşısında Şuayb aleyhisselâm kavmine şöyle seslenmiştir: **“Ey kavmim! Benimle yollarınızı ayırmış olmanız, Nuh Kavmi’nin, Hud Kavmi’nin ya da Salih Kavmi’nin başlarına gelenin bir benzerini sizin başınıza getirmesin. Ayrıca Lut’un kavmi de sizden uzak değildir.”** [Hûd: 11/89]

Böylece onları geçmişte yaşanan acı tecrübelerle tekrar ikaz etmiş, fakat kimse

ders çıkarıp ibret almak istememiştir. Üstelik elçiyi taşa tutmakla tehdit etmişlerdir. Bunun üzerine Allâh’u Teâlâ, Şuayb aleyhisselâm ve ona tabi olanlar dışında günahlarında ısrar eden kavmi topyekün helak etmiştir. **“Onları gölge-li günün azabı yakaladı. Şüphesiz ki o, büyük bir günün azabıydı.”** [Şuarâ: 26/189] “Onlara şiddetli bir sıcaklık isabet etti. Allâh tam yedi gün rüzgârın esmesini durdurdu. Artık onlara ne su, ne de gölge ve ne de mağaralara girmeleri hiçbir fayda vermiyordu. Onlar da bulundukları şehirlerinden çöle kaçtılar. Bir bulut gelerek onları gölgelemeye başladı. Onun gölgesi ile gölgelenmek için hepsi onun altında toplandılar. Onlar tamamen bulutun altına girince, Allâh bu bulutu onlara azap olarak gönderdi. Onlara ateş toplarını fırlatıyordu. Tam bu esnada yer şiddetli bir şekilde sallanmaya ve gökten şiddetli bir sayha gelmeye başladı. Böylece onların ruhlarını çıkararak, cesetlerini tahrip etti.” [İbn Kesir Peygamberler Tarihi]

Dersler ve Hikmetler

1. Medyen halkının en büyük sapkınlığı; ölçü ve tartıda sahtekârlık yapması, adaleti gözetmemesi olarak bilinmektedir. Ancak buradaki asıl adaletsizlik tartıdaki ölçünün ötesindedir ve sadece ticarî alan için geçerli bir husus değildir. Adalet; hak sahiplerine hak ettiği değeri vermek ve her bakımdan ölçülü hareket etmektir. Bu itibarla en büyük adaletsizlik; Allâh’u Teâlâ’nın hakkı olan tevhid inancında yapılan ölçüsüzlüktür. Şuayb aleyhisselâm da kavmini; **“Yalnızca Allâh’a ibâdet edin! Sizin O’ndan başka ilâhınız yok”** [Hud: 11/84] diyerek bu ölçüye davet ediyordu. Dolayısıyla en büyük ölçüsüzlük;

mahluku Hâlik’a benzetmek suretiyle -yahut farklı şirk çeşitleriyle-, Allâh’u Teâlâ’nın hakkı olan tevhid bozmaktır. İnsanın akıl terazisi, bundan daha büyük ve dehşet verici bir yanılgıya düşmemiştir. Ez cümle bir kişi kulların haklarında ölçüye ve tartıya riayet etse bile, Allâh’ın hakkı olan tevhid bozduğu sürece, fitrat ölçüsünü bozmuş ve adalet vasfını yitirmiştir.

2. Şuayb aleyhisselâm’ın konuştukları, Allâh’u Teâlâ tarafından kendisine bildirilen ilâhî emirlerdir. Ve her peygamber kendi kavminin lisanı üzere gönderilmiş [İbrahim: 14/4] ki kavmi ne dediğini, tercümana ihtiyaç duymadan anlasın. Üstelik Şuayb aleyhisselâm’ın “Hâtîbu’l-Enbiya” sıfatına haiz olması na rağmen kavmi ona: **“Ey Şuayb, senin söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz...”**

[Hud: 11/91] demişlerdir. Bu sözler Kureyş kâfirlerinin Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e söyledikleri şu sözlerine, ne kadar benzemektedir: **“Ve dediler ki: ‘Bizi kendisine çağırmakta olduğun şeye karşı kalplerimiz bir örtü içindedir, kulaklarımızda bir ağırlık, bizimle senin aranda da bir perde vardır’”** [Fussilet: 41/5]. Benzer cevaplar, birçok peygambere kavmi tarafından söylenmiştir. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmaktadır: **“Acaba (Rasûllere karşı takındıkları düşmanca tavır ve yalanlama sözlerini) birbirlerine vasiyet mi ediyorlar?..”**

[Zariyat: 51/53] Hakkın sesinin berrak ve anlaşılır hali, batılın kendi taraftarlarını kaybetmemek adına uydurduğu iftiralar; her çağda farklı renklerde ve tonlarda (günümüzde terörist yaftası gibi) kendini göstermektedir.

3. Ticarete ölçüyü bozmayıp adaleti ikame etmenin yolu, ahirete

imândan geçmektedir. Şuayb aleyhisselâm: **“Ben sizin üzerinizde koruyucu değilim”** [Hûd: 11/85] diyerek haksız kazancın ahiretteki hesabını kavmine hatırlatarak, ahiret gününe imânı kalplere hakim kılmak istemekteydi. Ticaretin imân ile ilişkisini, Nebi aleyhisselâm da vurgulamıştır. **“Nebi aleyhisselâm pazarda bir buğday sergisine uğradı. Elini buğday yığınının içine daldırdı, parmakları ıslandı. Bunun üzerine satıcıya: ‘Ey zahîreci! Bu ıslaklık nedir?’ buyurdu. Adam: Ey Allah’ın Resûlü! Yağmur ıslattı, dedi. Nebi aleyhisselâm: ‘İnsanların görüp aldanmaması için o ıslak kısmı ekinin üstüne çıkar-saydın ya! Kim bizi aldatırsa, bizden değildir’”** [Müslim]

4. **“Dediler ki: ‘Ey Şuayb! Babaları-mızın taptıkları (putları), yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmayı terk etmemizi sana namazın mı emre-diyor?’”** [Hûd: 11/87] Şuayb aleyhisselâm namazı ile sosyo-ekonomik hayata numune-i imtisal oluşturmaktadır. Nitekim onların zulümlerine ve şirke dayalı yaşam biçimlerine karşı namazdan aldığı güçle mücadaleye girmesi, muvahhîdler için oldukça muhim bir örneklik teşkil etmektedir. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmuştur:

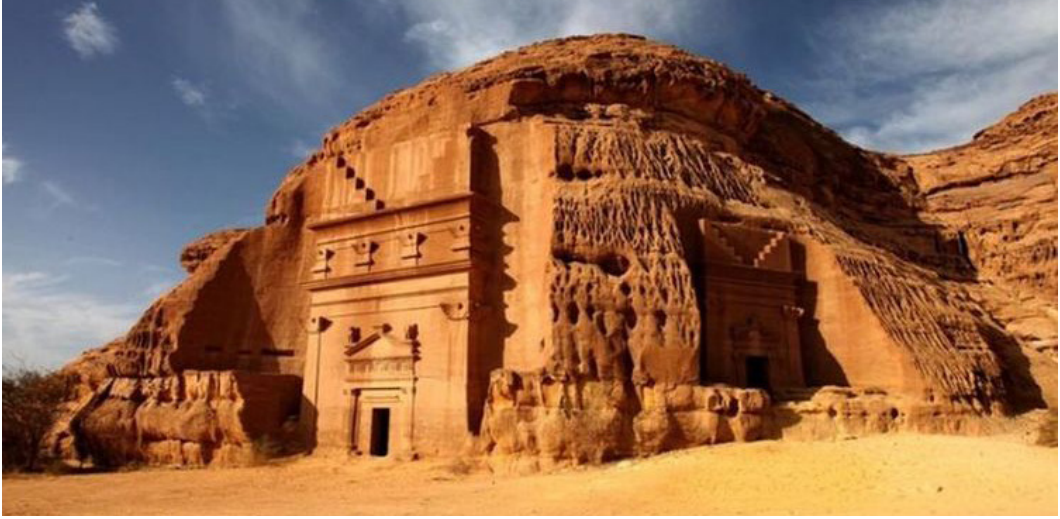
“Kitab’dan sana vahyedilenleri oku ve namazı dosdoğru kıl; muhakkak ki namaz, fahşâyı ve münkeri defeder.” [Ankebût: 29/45] Râhmanî reçete ile bildirilen, hakkı ile ikâme edilen namaz, günümüzdeki fahşâ ve münkerlere karşı sakınabilmenin yegane ölçüsüdür. Hülâsa namaz ahlâkî problemler için bir devadır.

5. “El cezau min cinsil amel” kai-

desi bu kıssada da görülmektedir. Nitekim Şuayb aleyhisselâm’ın davetinden yüz çeviren bu kavim; sıcaktan bunal-dıkları bir anda helâkın eşliğinde iken bulutlar belirmeye başlar. Bunu gören insanlar bu bulutların gölgesinde serin-leyeceklerini sanırlar. Oysa **“gölge gü-nünün azabı”** [Şuarâ: 26/189] ile rahatlama ve emniyet değil bilakis azabın habercisi olan bulutlar gelmektedir. İnsanların mallarını ölçüp tartarken onlara güvenen bu insanların güvenini istismar eden bu kavim de, kendilerini güven ve emniyette hissettikleri anda güvendikleri şey ile helak oluyorlar. Yani Allâh’ın koyduğu yasa gereği kendi işledikleri suç ile uğradıkları azap aynı cinsten olmaktadır.

6. Medyen halkının amelini, çağımızda yapılan ticaretlerde çokça görebilmekteyiz. Özellikle günümüzün kapitalist toplumlarında bu hilelerin binlerce çeşidini görmek mümkündür. Bilinçaltına hitap eden hileli reklamlar, ürünlerin gramajı, içeriği ve son kullanma tarihi ile ilgili hileler, alışveriş isteğini ve yeme isteğini arttıran uygulamalar, belli markaları bir statü göstergesi olarak yansıtan reklamlar, gıdaların genetiği ile oynamalar, sebzelerdeki ve meyvelerdeki hormonlar... gibi bin bir çeşit hileden bahsedilebilir. Allâh’u Teâlâ’nın helal olarak verdiği rızık, haram yollardan elde edilen kazançtan daha hayırlıdır ve daha kalıcıdır. Günümüzde çok kazanmak için her yolu meşru gören zihniyetler, bu kıssayı iyi okumalıdır.

7. Modernleşme ile faiz işlemleri daha da kurumsal bir şekle evrilmiştir. Bankalar yaşanan süreç sonucunda günümüzdeki modern sömürünün en

önemli aracı haline gelmiştir. Zenginlerden faiz ve kâr payı adıyla çeşitli vaatler ile toplanılan paralar; ihtiyaç sahiplerine kredi ürünleri verilmesiyle sistem çalışmaktadır. Faiz uygulamasının artmasıyla yardımlaşma ve dayanışma ortadan kalkmakta, toplumlarda çözümler ve sınıflar arası farklar oluşmaktadır. Neticede tüm insanlığı sömürmek isteyen faiz lobileriyle, Medyen kavmi arasında bir fark yoktur. Dolayısıyla, Şuayb aleyhisselâm'ın ölçü-denge ve adalet çağrısı, bugün de anlamını ve geçerliliğini fazlasıyla korumaktır. O'nun izinde yürüyen müminlerin de bu çağrıyı güncelleyerek, günümüz insanlarını irşad etmesi beklenmektedir.

Sonuç

Şuayb aleyhisselâm, her peygamber gibi, kavmine önce tevhidin hakikatini anlatmıştır, sonra da onları, sosyo-ekonomik hayatlarına egemen olan ölçüdeki ve tartıdaki hile düzeninden vazgeçirmeye çalışmıştır. Nitekim toplumları ayakta tutan, onlara değer kazandıran, aralarındaki birlik ve beraberlik duygularını güçlendiren, en önemli hususlardan birisi de ölçü ve tartıda adaletli

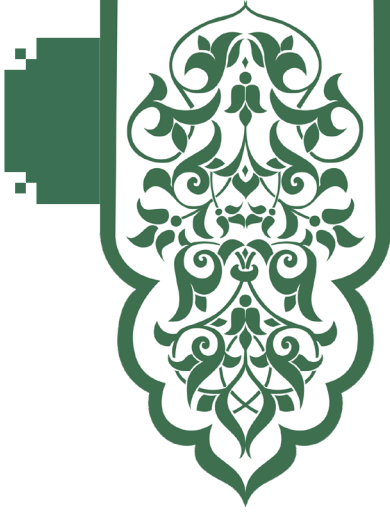
davranmaktır. Bu bağlamda kitap ve sünnetin gösterdiği ölçü ile hayatımızı idame ettirmeliyiz. Mîzânı İslâm olanın, terazisinin hiçbir zaman şaşmayacağını unutmamalıyız.

Ahlâkî çürümeye engel olmak için Şuayb aleyhisselâm'ın örnekliğini yaşatarak, adaleti herkes için uygulanır hale getirmeliyiz. Bunun için de sözlerimizi ve fiillerimizi vahyin terazisi ile tartıp, vahyin ölçüsünü gözetmeyi kendimize ilke edinmeliyiz. Alırken ve satarken ilâhî düsturlara uygun hareket eden ve Müslümanlara karşı müsamahakâr davranan muvahhîdlere selâm olsun.

Duâmız

Rabbimiz! Kulluk ölçüsünü yitirmemiş, hak sahiplerinin haklarını gözetten ve **“...gece ve gündüz O'nu tesbih ederler. Onlar ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allâh'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı...”** [Nur: 24/36-37] diye zikredilen kullardan olmayı bizlere nasip müyeser eyle. Allâhumme âmin.

Velhamdulillâh, selâm ve duâ ile...

YERYÜZÜ YILDIZLARI

EBÛ BEKİR RADIYALLÂHU ANH-3

İbrahim Yahya

Hamd alemleri yaratan, yarattıkları arasından dilediklerini seçen Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yadır. Ondan yardım ve mağfiret dileriz. Salât ve selâm ise insanlar arasından seçilmiş ve üstün özelliklerle donatılmış Peygamberimiz Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'e ve bütün nebilerin üzerine olsun.

Ebû Bekir radiyallâhu anh'un hayatını anlattığımız yazı dizimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

3. Medine'ye hicret

Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın Mekke dönemindeki İslâmî hizmetleri, hicretin başlangıcında Peygamber'le mağara dostu olmakla ve hicret yolculuğunda arkadaş kılınmakla doruğa ulaştı.

Mekke'den Medine'ye hicret, Peygamberliğin 13. yılı Zilhicce sonlarında (622) başladı. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem, Müslümanların güven ve huzur bulabilecekleri bir yer olarak Medine'ye gidebileceklerini ashabına hatırlattı. Bunun üzerin de Müslümanlar, kabileler hâlinde tedbirli ve plânlı

bir şekilde Medine'ye doğru yola koyuldular. İlerleyen süreçte Mekke'de kalan Müslüman sayısı azaldıkça Ebû Bekir radiyallâhu anh hicret için Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem'den izin istiyor, fakat her defasında kendisine, **"Acele etme! Umulur ki Yüce Allâh sana bir arkadaş ihsan eder."**

[Buhârî] cevabı veriliyordu. Bu arkadaş-tan maksat bizzat Peygamber'in kendisiydi. Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem böyle dedikçe Ebû Bekir de ona hicret arkadaşı olmayı ümit ederek zamanın gelmesini bekliyordu. Bu münasebetle uzun yola dayanıklı iki deve satın almış ve hicret için özel olarak beslemişti.

Müslümanların birer ikişer kabileler halinde Medine'ye hicreti müşrikleri telaşlandırdı, Dârünnedve'de toplanarak Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e ne yapmaları gerekeceğini tartıştılar. Bunlardan sürgün ve hapis gibi görüşler kabul görmedi. Nihayet, her kabile-den bir kişinin katılmasıyla ortaklaşa bir suikastla onu öldürmeye karar verdiler. Müşriklerin bu teşebbüsünden vahiyle

haberdar olan Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem gündüz vakti mutadî olmayan bir saatte Ebû Bekir radiyallâhu anh'in evine gitti. Beklenmeyen bir saatte, üzerine, gölgelenmek için örtü örtmüş olarak geldiği dikkate alınırsa bir fevkalâdelik söz konusuydu. Onu en iyi tanıyanlardan biri olan Ebû Bekir, "Babam anam ona feda olsun! Vallâhi onun bu saatte gelmesi önemli bir gelişme olduğunu gösteriyor." yorumunu yaptı. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem izin isteyerek içeri girdi. Ebû Bekir, oturmakta olduğu divandan ayağa kalkıp karşıladı ve Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem'i hürmetle oturttu.

Peygamber gizliliğe dikkat ediyordu, bu sebeple orada bulunan öteki simaların dışarı çıkmalarının daha uygun olacağını düşünüyor olmalıydı. O sırada içerde Ebû Bekir'in kızları Esmâ ve Âişe ile zevcesi Ümmü Rûmân radiyallâhu anhum ecmaîn vardı. Ebû Bekir radiyallâhu anh, onların yabancı olmadıklarından bahisle konuşulanları duymalarının bir sakınca teşkil etmeyeceği hususunda teminat verdi. Bunun üzerine Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem Cenâb-ı Hakk'ın Medine'ye hicret için kendisine izin verdiğini söyledi. Ebû Bekir radiyallâhu anh, hemen, kendisinin de bu yolculukta arkadaş kılınıp kılınmadığını merakla sordu. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem de Ebû Bekir'in bu yolculukta kendisine arkadaş kılındığını söyledi. Bu sırada Ebû Bekir manevî hazla doldu ve sevinç gözyaşlarını tutamadı.

Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın bu hâli; olayı görgü tanığı olarak bize nakleden Âişe radiyallâhu anha'yı o derece etki-

lemiş olmalı ki; sevinçten bir erkeğin ağladığını ilk defa gördüğünü söylemiştir.

Evde yolculuk için derhal hazırlıklara girildi. Torbalara erzak hazırlandı, kırbalara su dolduruldu. Bu sırada Peygamber, evine döndü, yolculuğa çıkacağını hiç kimseye hissettirmiyor, çok tedbirli davranıyordu, konuyu Ebû Bekir ve ev halkı dışında bir de Ali radiyallâhu anh biliyordu. Ali radiyallâhu anh de hicret sırrına Peygamber tarafından ortak edilen bahtiyarlardandı. Gece yarısı olunca Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem, yanında bulunan Mekkelilere ait emanetlerin sahiplerine teslim edilmesini tembih ettikten sonra Ali radiyallâhu anh'ı yatağına yatırdı. O da ertesi sabaha kadar çeşitli saldırı plânlarına hedef olması muhtemel olan bu yatağı hiç tereddüt etmeden girdi, böylece Ebû Bekir'in siddîkiyet makamına, Ali'nin teslimiyeti eklendi. O da teslimiyet makamında olduğunu gösterdi. Peygamber, Hadramevt işi abayı Ali radiyallâhu anh'ın üstüne örttüktan sonra Yâsîn Suresinin 1-9. âyetlerini okuyup dua ederek, kendisini öldürmek niyetiyle evin çevresinde toplanan suikastçıların arasından çıkıp gitti, dikkatli bir şekilde Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın evine ulaştı. Yiyecekleri aldılar, arka kapıdan çıkıp Sevr Mağarasına doğru hareket ettiler. Bu esnada Ebû Bekir radiyallâhu anh yürüyüş sırasında biraz öne çıkıyor, peşinden de geriye dönüp etrafı kolluyordu. Bu durum Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in merakını celbetti. Bunun üzerine Ebû Bekir radiyallâhu anh, Müşriklerin Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem'i yakalama plânlarını bozmak için geriden yürüdüğünü, gözetle-

yenleri hemen fark edebilmek için de zaman zaman öne çıktığını, bütün bunlara rağmen herhangi beklenmedik bir saldırıya maruz kalırsa buna Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in değil de öncelikle kendisinin hedef olması için böyle davrandığını ifade etti.

Bu, ne kadar ince bir düşünceydi ve Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e ne kadar yürekten bir bağlılıktı. Nitekim mağaraya ulaştıklarında da Ebû Bekir radiyallâhu anh kendisi içeriye girip gereken hazırlığı yapmadan girmemesini Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'den istirham etti. Bir süre sonra dışarıya çıktı, içeriye mümkün mertebe temizlediğini, ancak zararlı haşeratin çıkabileceği bazı delikleri fark ettiğini, bu sebeple bir süre daha beklemesi gerekeceğini son derece zarif ve nazik bir üslupla hatırlattı, tekrar mağaraya girdi, delikleri kapattı ve Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'i içeriye davet etti.

Sabah olmuştu. Suikastçılar telaşla Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in evine girdiler, yatağına hücum ettiler, fakat orada sadece Ali radiyallâhu anh vardı. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem gitmişti. Bunun peşinden, avını kaçırın avcının psikolojik telaşı içinde birden saldırganlaştılar, ortalığa dehşet saçmaya başladılar. Ali radiyallâhu anha'yı dövdüler, bir süre de hapsedtiler.

Sonra Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın evine gittiler; Esmâ radiyallâhu anha'yı tartakladılar, öteki aile fertlerini sorguya çektiler, ama bir tek ipucu bile elde edemediler. Böylece Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın, aile fertlerini de islâmî

hizmet ve davanın ciddiyetine uygun bir şekilde hazırlayabildiği ortaya çıkıyordu. Daha sonra Ebû Cehil ve Ümeyye b. Halef gibi müşrik ileri gelenleri büyük ödülleri koyarak Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın yakalanması için başta iz sürücüler olmak üzere kendi zihniyetlerini paylaşan herkesi yollara düşürdüler. Bir grup, mağaraya oldukça yaklaşmıştı. Ebû Bekir, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem adına telaşlanıyordu. O, iz sürücülerini fark etmişti. Onlar da ciddi bir bakış ve araştırma ile kendilerini fark edebilirlerdi. Bu duygular içinde endişesini Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e de ilettiler. Rasûl-i Ekrem'in onu teskin eden cevabı şöyleydi:

“Sus Ey Ebû Bekir! Üçüncüleri Allah olan iki kişi (yi sen ne zannediyor ve haklarında neler düşünüyorsun!”
[Buhari]

Bu olaya Tevbe Suresinde de işaret edilir ilgili âyet, meâlen şöyledir:

“Eğer siz ona (Rasûlullâh'a) yardım etmezseniz (bu önemli değil); ona Allâh yardım etmiştir. Hani, kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Ebû Bekir ile birlikte Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı, o, arkasına, üzülme, çünkü Allâh bizimle beraberdir, diyor. Bunun üzerine Allâh ona (sükûnet sağlayan) emniyetini indirdi, onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi ve kâfir olanların sözünü alçalttı. Allâh'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allâh üstündür, hikmet sahibidir.” [Tevbe: 9/40]

Mağarada Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir sekînet-i Rabbâniye'ye eriştirilmiş ve görünmeyen ordularla desteklenmişlerdi.

İz sürücüler ve onlarla birlikte olan gözü dönmüş takipçiler, içeride olup biteni fark etmeksizin mağara önünden gerisin geri dönüp gittiler.

Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem, Ebû Bekir radiyallâhu anh'la birlikte perşembeyi cumaya bağlayan gece mağaraya girmişti. Cuma, cumartesi, pazar geceleri orada kaldılar. Ebû Bekir'in aldığı tedbirlere göre oğlu Abdullâh radiyallâhu anh, gündüz Mekkeliler arasına karışır, haber toplar, geceyin gizlice mağaraya gelir, rapor verir, seherde oradan ayrılır ve Mekkelilere şehirde gecelemiş izlenimi uyandırır.

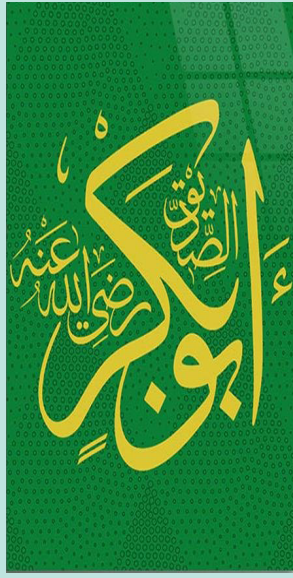
Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın âzâtlısı Âmir b. Führeyre de Ebû Bekir radiyallâhu anh'a ait davarları gündüz Mekkelilerin çobanlarıyla birlikte otlatır, akşamleyin, dönüş sırasında, hissettirmeksizin geriye kalır, gece kararınca mağaraya döner, süt sağarak Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın gıda ihtiyaçlarını giderir, gecenin sonuna doğru davarları harekete geçirerek daha önce şehre dönen Abdullâh'ın ayak izlerini örterdi.

Bu yolculukta Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem ile mağara dostu (yâr-ı gâr) olması ve sırdaş kılınması onun İslâmî şahsiyetinin zirvesini temsil eder. Bu gerçek, Asr-ı Saadet'te de ashâb-ı kirâm arasında böyle bilinirdi.

Daha önce de belirtildiği gibi Ebû

Bekir radiyallâhu anh Mekke döneminde İslâm'ın yayılışına katkıda bulunmak, işkence gören müslümanların problemlerini çözmek, el-müsted'afûn sınıfındaki zayıf statüde ezilen köle, cariyeye vb. müslümanları özgürlüğüne kavuşturmak için nakdî servetinin büyük bir kısmını sarf etmişti. Geri kalanı ise hicret sırasında ve bundan sonraki hizmetlerde değerlendirmek üzere yanına aldı.

Ebû Bekir radiyallâhu anh, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e o kadar bağlı ve imanı o kadar güçlü idi ki, Allâh Rasûlüne bu muameleyi reva gören Mekkeliler azgınlıkların er geç cezaya çarptırılacaklarını düşünüyordu, istikbalde İslâm'ın muzafferiyetinden asla endişe duymuyordu. Ebû Bekir radiyallâhu anh bu imân derinliğiyle Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in yanı başındaydı. Önceden ayarladığı develerle birlikte ücretle tutulmuş olan Abdul-

lâh b. Ureykit'in kılavuzluğunda pazar-tesi sabaha doğru Medine'ye doğru yola koyuldular. Yol boyunca Süraka b. Cüşüm ve Büreyde b. Husayb el-Eslemî'nin takibi gibi çeşitli olaylarla yüz yüze geldiler; aç-susuz kaldılar, su ve süt aradılar, takip edenlerin tazyikinden kurtulmaya çalıştılar. Fakat araştırmamızın asıl akışına dönmek gerekirse yolculuk esnasında Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın Sevr Mağarasına gidilirken ve girilirken gösterdiği titizliği sürekli gösterdiğini takip ve tazyik altında kaldıkça

şahsı için değil, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e bir sıkıntı gelir endişesiyle ağlayıp hüznlendiğini, tehlikeleri savdıkça ferahladığını görüyoruz. Yolculuk devam ettikçe Ebû Bekir radiyallâhu anh abasını bazen bir kayanın gölgeliğine serip üzerine Peygamber'i oturtmuş, bazen de üste bağlayıp çadır gibi gölgelik yapmıştır.

İslâm'dan önce Hicaz bölgesindeki tanınmışlığını yolculuğun selâmeti adına olanca gücüyle değerlendirmiş ve yolculuk boyunca onun hizmetinden hiç ayrılmamıştır. Nitekim Medinelilerin birçoğu önceki dönemde mevcut münasebetlere bağlı olarak Ebû Bekir radiyallâhu anh'ı daha belirgin bir şekilde tanıyorlardı. Kubâ'ya ulaştıklarında da Ebû Bekir Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem'i yalnız bırakmadı. Güneş, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e gelince Ebû Bekir radiyallâhu anh hürmetle onu gölgeledi. Böylece Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın hizmeti ışığında bir nevî onun delâletiyle herkes Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'i tanımış oldu.

Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem Kubâ'da Benî Harise'den Amr b. Avf ailesinden Külsum b. Hidm'in evinde misafir oldu. Yaklaşık sekiz gün süren uzun yolculuğun mağara dahil her safhasında sürekli bir şekilde İslâm toplumu adına Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem'in sağ salim Medine'ye kavuşması, ona herhangi bir zarar gelmemesi için azamî hassasiyeti gösteren Ebû Bekir radiyallâhu anh şimdi mesrurdu, bahtiyardı. Çünkü şu anda Rasûlullâh emniyettedi. Rasûl-i Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem de onun bu siddîkiyet, samimiyet, sada-

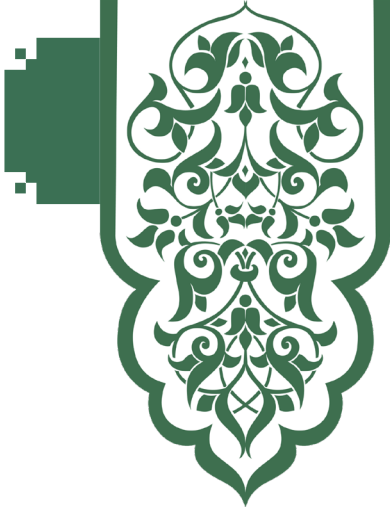
kat ve fedakârlığına karşı ona hayır dua ediyordu. Konu bu noktaya gelmişken şunu da hatırlamakta yarar var. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in Medine'de kaldığı süre içinde İslâm tarihinin hür bir ortamda ibadete açık ilk mabedi sayılan Kuba Mescidi bina edilirken temele ilk taşı Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem koymuş, ikinci taşı ise Ebû Bekir radiyallâhu anh ilk taşın yanına yerleştirmiştir. Medine'ye intikalden sonra hemen ilk yılda bina edilecek olan Mescid-i Nebî'nin arsa bedelinin nakit olarak Ebû Bekir radiyallâhu anh tarafından karşılandığı da dikkate alınırsa onun bu yeni dönemdeki İslâmî hizmetlerde de Mekke dönemini aratmayacak ölçüde gayretini sürdüreceği ortaya çıkmaktadır. Bu kısmı şöyle sonuçlandırmak uygun olur: Asr-ı Saâdetde bütün müslümanlar arasında Ebû Bekir radiyallâhu anh, hicret esnasında Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e dost ve arkadaş kılmakla en yüksek bir manevî mertebeye eriştirilmiştir; bu, ona Yüce Allâh'ın büyük bir lütfudur. Nitekim Ömer radiyallâhu anh'ı, halifeliği sırasında bazılarının kendisini Ebû Bekir radiyallâhu anh'a üstün tutar biçimde konuştuklarını duyunca onları men etmiş ve Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'le mağarada hicret sırasında beraber olmasını (yüce Allâh tarafından yâr-ı gâr kılınmasını) en büyük mertebe olarak vasıflandırmış ve bu hususta onun aşılamayacağını açıkça ifade etmiştir. Ömer radiyallâhu anh'ın, Ebû Bekir radiyallâhu anh'ın manevî derecesi ile alâkalı bu şehadeti aynı zamanda onun Mekke dönemi İslâmî hizmetlerindeki yüksek mevkiini de kapsamaktadır.

« Kim Allâh yolunda hicret ederse, yeryüzünde gidecek çok yer de bulur, genişlik de. Kim Allâh'a ve Peygamberine hicret etmek amacıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse, şüphesiz onun mükâfatı Allah'a düşer. Allâh, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir. »

Nisa: 4/100

KALBİN DİLİNDEN

ŞEHVETE KARŞI MÜCÂDELE

Erdem Onur

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın ismiyle...

Hamd, Müslümanları gözetip koruyan, el-Hafîz olan Allâh'ü Teâlâ'ya mahsustur. Haramdan her daim uzak duran, güzel olmayan söz ve davranışlardan sakınan Rasûlullâh'a, âline ve ashâbına salât ve selâm olsun.

Değerli okuyucu! Bilinmelidir ki, Allâh'ü Teâlâ ile aramızdaki bağı güçlendirmenin önemli yollarından biri iffetli Müslümanlar olarak haramlardan uzak durmaktır. Allâh'ü Teâlâ'nın râzı olduğu işlerle uğraşmak, Rasûlullâh'ın (sallâllâhu aleyhi ve sellem) sünnetine sarılıp boş ve faydasız işlerden uzak durmak her Müslüman üzerine farzdır. Nitekim Allâh'ü Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar. Bu onlar için daha arındırıcıdır. Allâh onların bütün yaptıklarından haberdardır.” [Nur: 24/30]

Asrımızda gençlerin en çok zorlandığı unsur, gözlerini haramdan koruyup şehveti dizginlemektir. Günümüzde insanın şehvetini tetikleyecek birçok araca kolayca ulaşılmaktadır ve özellikle herkesin evinde hatta cebinde bulunan internet, kişiyi istemeden de olsa her an harama çekmeye müsaittir. Hassaten sosyal medyada gezen gençler, tetiği her an çekilecek bir namlunun ucunda durur gibi haramı görmeyi âdetâ beklemektedir.

Minhâc Dergi'si olarak bu sayımızı iffet kavramına ayırdık. Rabbimizden niyâzımız; bu yazımızla şehvet kavramını ele alıp özellikle gençlerimize şeytanın tuzaklarından korunmak için tavsiyeler vermektir.

Yardım ve başarı Allâh'ü Teâlâ'dandır.

Şehvetin Tanımı

Şehvet lügatte, bir şeyi istemek, şiddetli arzulamak ve tutku manalarına gelmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de ise

şehvet, cinsel istek manasında da kullanılmıştır. Halk arasında şehvet kelimesi, karşı cinse duyulan şiddetli arzu ve istek anlamında kullanılmaktadır.

Bu istek bütün insanlarda yaratılmış bir duygudur. Korku, mutluluk, sevgi gibi fitrî bir duygudur. Aslında iftar vaktini beklerken yemek kokusundan gelen açlık da şehvet duygusundandır. Bu şehvet cinsel bakımından değil, yeme-içme bakımından istek ve arzudur. İnsanın açlık, susuzluk, uyku gibi istekleri olduğu gibi cinselliğe karşı duyduğu arzu ve istekleri de vardır. Bu istekler kişinin imtihan olduğu miktarda, fazla da olabilir, az da olabilir. Bazı insanların paraya, güce veya mala karşı şehvetleri ağır basabilirken, bazılarının da cinselliğe karşı şehvetleri ağır basabilir.

Bütün bu duyguları bastırmanın veya kontrol etmenin yöntemleri vardır. Müslümanlar, helal olan yöntemler ile nefislerini terbiye etmekle ve haram olandan kaçınmakla yükümlüdürler. Haram olan yöntemler şeytanın aldatmacasıdır ve kişiyi kötülükten kurtarmaz, aksine gittikçe kötülüğe çeker. Hayır ise helal olan yollardadır.

Cinsel arzuları bastırmanın bazı yollarını ele alalım.

Şehvetini Fark Etmek

İnsan vücudunun evreleri vardır ve her evrede duygular ve istekler farklıdır. Bebekler ve çocuklar genellikle yiyecek, giyecek, güven ve sevgi dahil olmak üzere, hayatta kalmak için ebeveynlerine ihtiyaç duyarlar ve onlara bağlı bir hayat yaşarlar. Çocuklar basit şeylere istek duyarlar ve şehvet duygusunu henüz edinmemişlerdir.

Ergenlik çağından itibaren insan daha çok başkalarının düşünceleri ile ilgilenmeye ve diğerlerinin kendileri hakkında düşündüklerini irdelemeye başlarlar. Kişi kendi kimliğini ve değerlerini oluşturmaya başlar. Bedenindeki hızlı gelişmelerle birlikte farklı duygular oluşmaya devam eder ve bunları keşfeder. Bu duygulardan biri de şehvet duygusudur.

Bu evredeki gençler artık helali ve haramı ayırt etmeyi ve haramlardan kaçınılması gerektiğini öğrenmiş olmaları gerekir.

Kişi şehvetinin farkında olmalıdır ve onu tetikleyen unsurları öğrenmelidir. Bilmelidir ki şeytan ve nefis onun en büyük düşmanıdır ve her zaman boş bulunduğu anı bekler. Şehvetini uyardıran şeyler belki bir kişi, bir yer veya bir eşya olabilir. Belki de can sıkıntısı, yalnızlık veya tembellik gibi bir duygu da olabilir. Fakat hepimiz biliyoruz ki en tetikleyici aletler, telefon, internet ve sosyal medyadır. İnsana bütün duyguları açıktan ve gizliden istediği gibi yükleyen, büyükten küçüğe herkesin cebinde gezen ve evinde bulunan bir alet...

Şehvete düştüğümüzde ilk başta buna sebep olan şeyi araştırmamız gerekir. Tetikleyicilerin farkında olursak ona göre bazılarını hayatımızdan çıkarabilir veya önleyebiliriz. En azından sağlam bir plan kurabilir veya sınırlar çizebiliriz.

Şehvetin evreleri vardır ve genellikle bir düşünce ile başlar. Ondan sonra hayal gücümüz onu daha da güçlendirir ve kişiye memnuniyet veya zevk verir. Bundan sonra kendisine güçle çeker

ve en sonunda kişiyi uygulamaya götürür. Yapmamız gereken en önemli şey ona başlangıçta engel olmaktır çünkü işin sonunda onu durdurmak oldukça zordur.

Gözlere Sahip Çıkmak

Şehvet aslında tasmaya bağlı olan bir köpek gibidir. Her şeyle ilgilenir ve sürekli bir şeyler onu kendisine çeker. Sahibi onun ipini sağlam tutar veya kısaltırsa onu gitmemesi gereken yerlerden koruyabilir. Bu bakımdan gözlerimizi konu alırsak. Günümüzde her platformda ve her yerde gözlerimiz tehlikededir. Reklamlarda ve afişlerde, insanların giyiminde ve ahlakında artık hayâ kavramı yerin dibinde bir konumdadır. O kadar ki insanın dışarı çıkıp etrafına bakması bile tehlike arz etmektedir.

Ebü Hureyre'den (radiyallâhu anh) rivayet edildiğine göre Rasûlullâh sallâllâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **«Âdemoğluna zinadan nasibi takdir olunmuştur. O buna mutlaka erişir. Gözlerin zinası bakmak, kulakların zinası dinlemek, dilin zinası konuşmak, elin zinası tutmak, ayakların zinası yürümektir. Kalbe gelince o, arzu eder, ister. Üreme organı ise, bunu ya gerçekleştirir, ya da boşa çıkarır.»** [Buhârî, Müslim]

Gözleri sakınmak bizlere ayetler ve hadisler ile emredilmiştir. Gözlerden hâriç kulaklar da buna dahildir. Bazı gayri ahlâkî görseller özellikle erkekler arasında çok yaygındır. Kadınlar ise genelde duydukları ve okudukları ile kendilerini harama sevk ederler. Müslümanlar bu işlerden kesinlikle uzak durmalıdırlar ve bu tehlikeler-

den kaçmalıdırlar. Allâh'ı Teâlâ bunu bizlere emrediyor: **“Zinaya yaklaşmayın! Çünkü o hayâsızlıktır, çok kötü bir yoldur.”** [İsrâ: 17/32]

Helal Yollara Başvurmak

Kişi bu duygu ile ne yapmalı peki? Aç olan, susuz olan bir Müslüman nasıl ki helal yemek yiyor ve helal içecekler içiyorsa, o arzularını nasıl helal yollar ile karşılıyorsa, karşı cinse de helal bir yolla ulaşması gerekmektedir. Bu ise ancak nikahla caizdir. Nikah, hem insanın iç huzurunu sağlar hem de toplumsal düzeni korur. İslâm'da erkeklerin belirli şartlarla birden fazla eşle evlenmesine izin verilmiştir. Eğer şartlar el verirse cariyeler edinmek de caizdir.

Bu şekilde şehveti gidermek kişi için mümkün değilse onu unutturacak, onu ondan alıkoyacak yollara yönelmelidir. Oruç tutmak şehveti bastırmanın en güçlü yollarındandır. Abdullâh ibn Mes'ûd'dan (radiyallâhu anh) rivayet edildiğine göre Rasûlullâh (sallâllâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Ey gençler topluluğu! Sizden evlenmeye gücü yeten evlensin. Çünkü evlenmek gözü haramdan daha çok korur ve ferici de daha çok muhafaza eder. Evlenmeye gücü yetmeyen de oruç tutsun. Çünkü oruç onun için bir kalkandır” [Buhârî, Müslim]

Harvard Üniversitesi tarafından bilimsel olarak ta kanıtlanmıştır ki: Kişi oruç tuttuğu zaman libido gibi cinsel isteği gerektiren unsurlar vücut içinde dengelenir ve azalır.

Kısacası kişi evlenebiliyorsa evlenmesi gerekir, evlenemiyorsa çokça oruç tutması gerekir.

Aksine cinsel içerikli haram yollara başvurursa dipsiz bir kuyuya atlamış demektir. Kendisini onunla tatmin edeceğini düşünüp daha da kötü durumlara düşecektir. Hem fitrî, hem cinsel, hem zihinsel ve en önemlisi uhrevî açıdan zarara uğramıştır.

Zihni Meşgul Etmek

Boş duran insanlara şeytanın tuzakları daha da ağır gelir. Hem dünyevî ve hem uhrevî işlerden uzak olan ve sürekli boş vakti olan kişiler yanlış şeyler düşünmeye başlarlar. Özellikle yalnız kaldığında insanın aklına cinselliğin gelmesi ve şeytanın tuzaklarının isabet etmesi daha olasılıklıdır. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: «**Hastalığın için sıhhatinden, ölümün için hayatından istifade et. Vaktini boş geçirme.**» [Buhârî]

Bilinmelidir ki her şehvet duygusu ne kadar güçlü ve sinir bozucu olursa olsun geçicidir. Ne kadar zor olsa da yaklaşık yarım saat boyunca kişi başka bir işle meşgul olduğu zaman o duygulardan kurtulmuş olur. İbâdet etmek, okumak, temizlik yapmak, insanlarla konuşmak, çalışmak gibi zihni meşgul eden işler onu başka şeyler düşünmekten alıkoyacaktır.

Sosyal Medyada Dikkatli Olmak

İnsanlara bugün interneti kullanmayı yasaklamak oldukça zor ve bazıları için neredeyse imkansız bir durumdur. Fakat kişi farkında olmalıdır ki içerisinde gezindiği orman dikenlerle doludur ve her an en küçük bir gevşeklikte kişi harama düşebilir. Özellikle bazı gereksiz sosyal medya platformları kullanan-

lar daha da tehlikeli bir meydana ayak basmıştır ve bunlardan kurtulmak zordur. Kişi kendini tutamıyorsa gerekirse Youtube dahil daha da genel platformlardan da uzak durmalıdır. Bu da yaramıyorsa tuşlu telefona geçmesi gerekebilir. Allâh’u Teâlâ’nın rızâsını gözetip haramlardan kaçınmak her şeyden önceliklidir.

İlişkilerde Sınırları Korumak

Sosyal platformlar dışında kişi aile ve arkadaş ilişkilerinde de sınırlar koymalıdır. Küçükken edinilen yakınlıkların ergenlik çağına kopması gayet doğaldır. Buluş çağına eren kız ve erkekler artık birbirleri ile yakınlık kurmamalıdır. Özellikle aile arasında teyzekızı ve teyzeoğlu, amcakızı ve amcaoğlu gibi yakın akrabalar bir arada durmamalı ve arkadaşlık kurmamalıdır. Onlar artık birbirlerine haramdır. Bu ortamlarda aileye ve ev hâline tepki göstermek belki zor olabilir fakat haramdan kaçınmak ve Allâh’u Teâlâ’nın râzı olmadığı ortamlardan kaçınmak çok daha önemlidir. Erkekler erkeklerle oturmalıdır, kadınlar ise kadınlarla oturmalıdır. Çocukların yaşları yaklaştığında da bu ortamlarda ayırım yapmaları onlar için daha sağlıklı ve kolay olacaktır. Aksi halde ilerleyen yaşlarda da yanlış arkadaşlıklar edinme ahlâkına sahip olabilirler. Büyükler bu konuda gençlere dikkat etmelidirler ve onları eğitmeleri gerekir.

Hâtime

Bil ki! İffetimizi koruyan ve duygularımızla bizi imtihan eden Allâh’u Teâlâ’dır. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden ancak O’na sığınırız. Bu sebeple Allâh’u Teâlâ’ya çokça duâ etmemiz gerek-

mektedir. Duyguları kontrol etmenin ve kötülüklere engel olmanın en büyük silahı sabırdır. Bizler ne kadar Allâh’u Teâlâ’ya yönelirsek, sabretmemiz de o kadar kolaylaşacaktır. Bu kurtuluşa ermenin tek yoludur. Aksine şeytanın yolundan gidenler bir bataklık içindedirler ve yapılan her kötülükte daha da dibe çekilirler. Nitekim Ebû Hureyre (radiyallâhu anh) Rasûlullâh’tan (sallallâhu aleyhi ve sellem) şöyle rivayet etmiştir: **“Kul, bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta oluşur. Tevbe ettiği takdirde cilalanıp silinir. O günahı tekrar işlediği / günaha devam ettiği zaman, o siyah nokta da gittikçe büyür, kalbi istila eder. İşte bu husus, “Hayır! Doğrusu onların işlemekte oldukları kalplerini paslandırmıştır.”** [Mutaffifin: 83/14] **ayetinde geçen paslanmadır.”** [Tirmizî]

Allâh’u Teâlâ’nın merhametine sığınarak yaptığımız yanlışlardan tevbe etmeliyiz. O’nun yardımıyla nefsimizi teziye edip iffetimizi korumalıyız. Sabır ve teslimiyet ile şehvetimize karşı olan savaşı başarıyla kazanmalıyız. Her düşüğümüzde daha da sağlam bir duruşla ayağa kalkmalıyız. Haramlardan kaçınmanın tek yolu ondan uzak durmaktır.

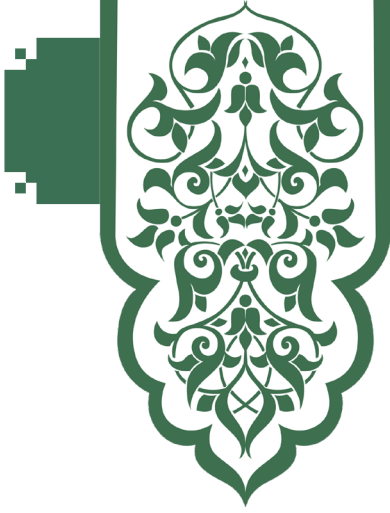
Duâ

Rabbim! İffetimizi koru ve bizleri haramlardan muhafaza eyle! Yanlışlara sürükleyen şeylerden ve boş işlerden bizleri uzak tut, bizleri hayırla meşgul et! Senin râzı olduğun şekilde yaşamayı nasip et, şeytanın icatlarını ve tuzaklarını görmeyi bizlere nasip et! Allâhumme âmîn...

Bir sonraki yazımızda buluşmak ümidiyle, sizleri Allâh’u Teâlâ’ya emânet ediyoruz.

"(Harama) bakmak İblis'in attığı oklarından bir oktur."

[Hakîm, Mütedrek]

RUKYE TEDAVİSİ

SORULARLA

RUKYE TEDAVİSİ – 1

Rukyeci Süleyman

1) Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz? Kısaca kendinizden bahseder misiniz?

Elhamdulillâhi Rabbi'l-âlemîn. Es-Salâtu ve's-selâmu alâ Rasûlinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmâin.

Gerçek adım Süleyman Zeki Zor. Fakat rukye ilmi ile ilgilendiğim için beni tanıyanlar gerçek ismim ile değil, “Rukyeci Süleyman” olarak bilirler. 1975 Gaziantep doğumluyum. Uzun yıllardır şer'i rukye ilmi ile ilgileniyorum. Büyü, musallat, hased, nazar gibi rahatsızlıklara yakalanmış insanlara bu noktada elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorum. Bunun dışında hayatımda bilinmesi gereken çok önemli detaylar olmadığına inanan sıradan biri olduğumu düşünüyorum.

2) Rukye ne anlama gelir ve “Rukye Tedavisi” nedir?

Kısaca değinmemiz gerekirse rukye; Arapça anlamı olarak; okumak, koruyucu dua, şifa için sarf edilen yani “okunan sözler” demektir. Genel

manada hasta olan kişinin üzerine tedavi amaçlı okunan her söz, rukyenin kapsamına girmektedir.

Rukye tedavisi de büyü, musallat, hased, nazar gibi manevî hastalıklarda ve hatta tıbbî olarak bildiğimiz bütün hastalıklarda hastanın üzerine okuma ile yapılan bir şifa terapisi.

3) Rukye tedavisinin caiz olup olmamasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Caiz olmayan rukye var mıdır?

Bir önceki konuda rukyenin tanımında da bahsettiğimiz üzere rukye bütün okumalara verilen genel isimdir. Caiz olan veya olmayan tedavi amaçlı yapılan bütün okumalar rukye kavramının içerisine girmektedir. Bu sebeple şunu söyleyebiliriz: Rukye caiz olan ve caiz olmayan diye iki kısma ayrılmaktadır. Caiz olan rukye, birçok delil üzere sabit olduğu üzere Kur'ân ve Sünnet çerçevesinde yapılan okumaları içerir. Rukye hangi dilde yapılsa yapılsın sonuç itibari ile Kur'ân'a ve Sünnet'e dayanmak zorundadır.

Bunun dışında kalan rukyelerin tamamı batıl olan yani caiz olmayan rukyeler kapsamına girmektedir ki bu da -Allâh korusun- kişiyi sadece harama düşürmekle kalmaz, küfre kadar götürebilecek bir durumdur. Bâtıl olan yani caiz olmayan rukyelere şu örnekleri verebiliriz.

1. Şirk içeren rukyeler; Allâh Azze ve Celle'den başkasından yardım istemek, şifayı Allâh'tan başka bir varlıktan veya nesneden beklemek, ölülerden putlardan ve bunun gibi kişiyi şirke düşürecek şeylerden şifa umup, yardım beklemek.

2. Anlamı bilinmeyen sözler okumak; tılsım ve muska gibi yazılı şeyler, ip boncuk gibi kendi kendisine bile faydası olmayan nesnelerden şifa beklemek.

3. Cinlerden medet umarak yapılan rukyeler; yani kişinin bedenine cin sokarak veya güya kendi Müslüman ordularını hastanın bedenine yerleştirerek, sözde koruma amacı ile aslında insanlara musallat bırakarak yapılan rukyeler.

4. Büyüye büyü ve tılsım gibi şeyler ile karşılık verme amacı ile yapılan rukyeler; bu da zaten rahatsızlanmış bir hastayı her seferinde biraz daha hastalandırarak onun helakine sebep olacak bir rukye çeşididir.

4) Rukye tedavisinde cinler ile irtibatlı olmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Öncelikle burada irtibatlı olmaktan kastın ne olduğunu anlamamız gerekmektedir. Eğer irtibatlı olmaktan kasıt; okumalar esnasında devreye giren

cin ile “konuşma usulü” ile irtibatlı olmaksa İbni Teymiye, onun öğrencisi olan İbni Kayyım el-Cevziyye ve İmam Ahmed bin Hanbel gibi âlimlerimiz rukye esnasında devreye giren cinler ile konuşmuş, bazen onları tehdit ederek, bazen de “dövme usulü” ile Allâh’u Tealâ’nın izni ile canlarını yakarak bedenden çıkmalarını sağlamışlardır. Bu ümmet arasında ihtilafa yer bırakmayan bir meseledir.

Fakat sorununuzdaki irtibatlı olmaktan kasıt, cinlerden yardım almayı içeren bir durum ise; hastaya dışardan gönderilen, sözde rukyecinin kendi musallatlarını hastaya aktarması kesinlikle caiz değildir. İslâm tarihinde de bu şekil bir rukye tedavisi hiç kimse tarafından yapılmamış ve tavsiye edilmemiştir. Bu hem hasta, hem de rukye yapan şahıs için son derece tehlikeli bir durumdur.

5) “Hüddam” ve “hüddamlık” nedir? Hüddam hakkında ne düşünüyorsunuz?

“Hüddam” ve “hadim” kelimesi Arapçada; “hizmet eden, yardımcı olan” anlamlarına gelmektedir. Bu kavram daha çok tasavvuf ehli tarafından kullanılmaktadır. Tasavvufta melekler ve cinlerden kendilerine yardımcı olan varlıklara “hüddam” ve “hadim” adı verilmektedir. Hüddam ve hadim kelimesini kullananlar genelde bâtıl rukye yapan cindarlar, büyücüler, medyumlar, muskacılar ve buna benzer kişilerdir.

Bu tür kişilerden bazıları “hüddamım veya hadimim var!” diyerek cinlerden yardım aldığını itiraf etmektedirler. Fakat bazıları işi o derece ileri götürmüş ve cinler tarafından öylesine

ahmak yerine konulmuştur ki kendisine meleklerin, hatta Hızır'ın ve hatta alimlerin ruhlarının veya peygamber ruhlarının yardım ettiğine inandırılmışlardır. Dolayısı ile iş bu boyuta geldiğinde artık hüddam ve hadim sahibi olduklarını iddia eden kişilerim akıl sahipleri olduğunda şüphe edilir ki aklî dengesi yerinde olmayan kimselerin de kendilerine bir faydası olmadığı gibi insanlara da hiçbir faydası olmayacaktır. Aksine insanlara yaptıklarını iddia ettikleri tedaviler ile çok daha fazla hasta ederek içinden çıkılması çok zor durumlara iteceklerdir. Tavsiyem, rahatsızlığı olan insanların bu tür insanlardan kesinlikle uzak durmalarıdır. İmânî noktada zaten dibe batmış bu insanlar bir de kendi akıl sağlıklarını kaybedip kendi dilleri ile “biz, cinliyiz ve musallatlıyız!” dedikleri halde nasıl bunlardan yardım umulabilir. Yardım ancak Allâh’u Teâlâ’ya aittir.

6) Toplumda “cinci hoca!” olarak bilinip insanlara zarar veren şahıslara yaklaşımımız nasıl olmalı, insanlar bu tür insanları nasıl tanımalılar?

El-Cevap; yaklaşmamalıyız. İşin şakası bir yana bu tür insanlar toplum için gerçekten çok büyük müşkil teşkil etmektedirler. Bu tür insanlar varlıkları itibari ile hem toplumu hem insan sağlığını ve bundan da ötesi akîde-îmân meselelerini, bunun yanında da fikhî meseleleri ifsada uğratan kişilerdir. Dolayısıyla her yönü ile beşeriyeti ifsada uğratan bu kalpazanlardan kesinlikle uzak durmak gerekmektedir.

“Cinci hocaları nasıl tanıyabiliriz?” sorusuna gelince. Bu noktada birkaç madde sıralayabiliriz.

1. Anne-baba adı, doğum tarihi

gibi bilgiler istemeleri ki bunun amacı hastanın bilgilerini alarak ona kendi cinlerini gönderip hastanın geçmiş hakkında birtakım bilgilere sahip olmak ve hastaya geçmişine dair bilgiler vererek onu aldatmaktır. Elbette özellikle geçmişe dair bilgiler genelde doğru bilgilerdir. Çünkü hastanın gözünün boyanması bu bilgiler ile yapılacaktır. Akabinde ise “hoca!” denilen bu şahıs hastaya istediği kadar yalanı istediği şekilde yutturabilir. Zaten bu işlemlerden haberi olan herkes bilir ki bu bilgilerin ardından hastaya; “sende şu kadar cin var, şu kadar sene önce yapılmış, şu kadar büyü var” gibi yalanlar hemen bu bilgilerin akabinde gelmektedir. Hasta, geçmişine dair birtakım bilgiler veren bu müsveddelerin diğer bilgileri de bildiğine îmân ettirildiğinde bu hoca kılık-lıların gözünde artık yolunacak bir kaz mesabesindedir. Allâh onların şerlerinden bütün insanlığı muhafaza etsin.

2. Hastaya ait resim, göz resmi, alın resmi, avuç içi resmi gibi hasta hakkında bilgi verecek şeyler isterler. Yine bunların sebebi hastaya gönderdikleri cinlerin hastayı resminden, anlından veya avuç içi çizgilerinden tanımalarıdır. Bu şekilde hastayı bulur ve onun nerede nasıl yaşadığına, evindeki kol-tuğun rengine, yanında kimler olduğuna kadar bir takım bilgiler alırlar. Yukarıda aktardığımız amaçlar için yine bu bilgileri kullanırlar.

3. İç çamaşır, elbise gibi hastanın kokusunun üzerine sindiği birtakım nesneler isterler. Buradaki amaç da yine yukarıdakilerle aynıdır. Yani amaç hastayı bulmak için cinlerini ona göndermektir.

“Şifacı!” veya “hoca!” olduklarını iddia eden bu sahtekârları tanımanın en kolay yolu bu saydıklarımızı bilmektir. Denilirse ki neden hepsi aynı işi yaptığı halde kişilerden farklı şeyler istiyorlar. Deriz ki; bunların her birinin cinleri farklıdır. Onlardan kimisi hastayı bulmak için anne baba adı, doğum günü gibi bilgileri kullanarak soruşturma usulü ile kurbanlarını bulurlar. Onlardan bazıları yüz, göz, alın ve avuç içi resmi gibi görsellere dayalı olarak kurbanlarını arar ve onları bu saydığımız belirtilerden bulurlar.

Bazıları ise çamaşır veya hastaya ait eşyaları cinlerinin hastayı kokusundan tanıyıp bulması için isterler. Çünkü bazı cinler köpekler gibi sadece koklayarak kurbanlarını bulabilirler. Bu yüzden hastanın kokusunun üzerine sindiği her şey onlar için son derece önemlidir.

Bu konu da diğer konular gibi gerçekten çok dikkat edilmesi ve aslında uzun uzun anlatılması gereken bir konudur. Umarım ileriki dönemlerde insanlara bu noktada daha çok bilgi ile daha fazla yardımcı olabiliriz.

7) Kendisine “medyum” denilen kişiler hakkında ne dersiniz.

Medyum; Fransızca kökenli bir kelimedir. İslâm literatüründe böyle bir kelime yoktur. Fakat Arapça olan; arraf, kâhin ve müneccim gibi kelimeler, medyum kelimesine eşdeğerdir. Dolayısıyla medyumlar, “cinci hoca!” diye tabir edilen şarlatanlardan daha tehlikelidirler. Cinci hocalar, üzerlerinde “hoca!” vasfı taşıdıklarından dolayı toplumun gözünde küçük düşmemek ve itibarlarının zedelenmemesi için gaybı bildiklerini iddia edemezler. Eğer toplum nezdinde aşağılanmayacaklarını bilselerdi elbette bundan geri durmazlardı. Fakat medyumlar öyle değildirler. Onlar, kendilerini çeşitli sınıflara ayırmış, her biri kendilerine belirlediği dal üzerinde hareket etmektedirler. Medyumların kullandığı dallardan bazıları şunlardır:

1) Falcılık (kahve falı, tarot falı, el falı) gibi insanlara gaybî bilgiler verenler.

Şeytan (lânetullâhi aleyh) aklını fal-

cılar üzerinde son derece etkili kullanmaktadır ve hatta falcılar için kendince müthiş bir söz geliştirmiştir; bu söz; “fala inanma, falsız da kalma!” sözüdür.

Yani gaybı bildiğini iddia eden bu kimselere inanıp kâfir olma ama Müslüman olarak da kalma! Çünkü İslâm’da kim gaybı bildiğini, gördüğünü, duyduğunu iddia ederse o kâfirdir. Dolayısıyla insanlara bunu sevimli gösterecek birtakım kelimeler de gereklidir ki onlar; “inanmıyoruz!” dedikleri halde kolayca kâfir olabilsinler.

2) Cin çağırma ayinleri yapanlar ve musallat çıkarma iddiasında bulunanlar.

Birtakım medyumların iddiası da yine cin çağırma ve cin çıkarmaktır. Onlar sözde kendi cinlerini ya da melek diye vassettikleri şeytanları hastaların içine sokarak onları tedavi ettiklerini söylerler. Aslında yaptıkları şey tam olarak hastanın içindeki cinler ile anlaşıp hastayı bir müddet rahat bırakmalarını söylemekten (ve hastaya bir de ekstra kendi cinlerini göndermekten) ibarettir.

3) “Astral seyahat” ve “ruh çağırma ritüelleri” yapanlar.

Bu grup da kendilerinin insanları astral seyahat ile dünyanın farklı yer-

lerine veya dünya dışına çıkardıklarını, hatta uçurduklarını ve ölenlerden bazılarının ruhlarını çağırdıklarını iddia ederler.

Astral seyahat dedikleri şey aslında kurbanlarının bedenine sokulan hayal gösterme gücüne son derece yüksek kapasitede sahip olan cinlerdir. Bu cinler insanların hayal dünyasında öylesine etkilidirler ki bunu yaşayan insan olayın gerçekliğine, uçtuğuna veya dünya dışına çıktığına kendisi bile inanır. Ruh çağırmaya gelince bu zaten başlı başına bir fiyasko ve ahmak dolandırma sanatıdır. Asıl işi başaranlar ise yine cinlerin büyü yolu ile nesneleri hareket ettiren büyükleridir. Aslında bu seanslarda medyumlar insanlara birtakım büyüler de yapmaktadırlar. Ayrıca bu seanslara katılan insanların daha sonra ne derece hastalandıklarına da birçok kez şahit olmuşuzdur.

Hatime:

Rabbimizden dileğimiz, bütün Müslümanları bu tür şer ve fitnelerden muhafaza etmesidir. Allâh Celle Celâluhu, kimi korumak isterse ona galip gelecek yoktur. Kimi de kendi başına terk ederse ona da yardım edecek yoktur.

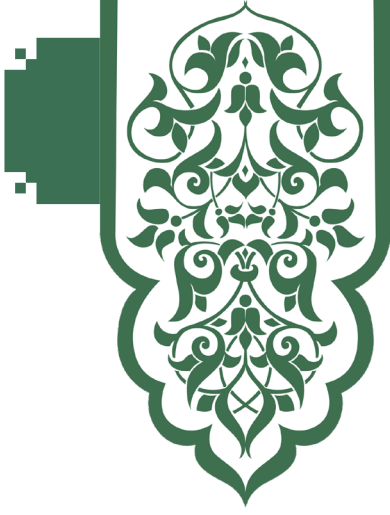
Elhamdülillâhi rabbil alemin.

“

**Astral seyahat dedikleri şey;
aslında kurbanlarının bedenine sokulan,
hayal gösterme gücüne son derece yüksek
kapasitede sahip olan **cinlerdir.****

”

GÖNÜLDEN GELENLER

HANI ŞİMDİ NEREDESİNİZ?

Urve Tahir

“Görmemek acı verdiği gibi görmekte acı veriyor” diye düşündü, dalgın adımlarla su birikintilerinin üstüne basarken. Savunmasız bir civ-civin anaç tavuğun kanatlarının altına koşturması gibi koştura koştura gidiyordu. Yine soğuk yüzler görecekti, yine soğuk sözler duyacaktı. Ayaz’dı ne de olsa adı, soğuğa alışıktı. Keskin esirdi Büyük Ev’de ayaz. Sinelere acımazsızca çarpar, acıyla dondururdu yanık bağrıları.

Her soğuk esintide, kimseye anlata-
madığı buruk acılarını kalbine gömerdi, soğuşun çocuğu. Buz tutan kalbi “Buruk Acılar Mezarlığı’nı andırıyordu adeta. İyi niyetliydi, kimseyi incitmemek için yıllarca susmuş, suskunluğ
u bir nevi meslek edinmişti. Herkes mesleğinden kazanırken, o ise zahirde zarar edenlerdendi.

Büyük Ev’in büyük egolu sakinleri konuşur, o susardı. Hakkını çiğnerler, o hak peşinde koşmazdı. Küçük çocuklar bile çoğu zaman ondan daha itibarlıydılar. Çocuklar konuşunca büyükler

susar, gülümseyerek onları dinlerlerdi. Sözleri bitince çokbilmişlerin saçlarını okşarlar ve onlara iltifat ederlerdi. O ise ağzıyla kuş tutsa, Büyük Ev’in kölesi de olsa, sözünün hiçbir değeri yoktu. Görülmeyendi, duyulmayandı, dışlanandı. Büyük burunlara, okkalı konuşmalara rağmen; gören, duyan, hisseden ve yardıma koşup, sahiplenendi Ayaz.

Büyük Ev, Ayaz’ın büyükannesinin yaptırdığı apartmanın adıydı. Emlak zengini kadın, son Osmanlı gibi Büyük Ev’i yönetiyordu. On sene önce yaptırdığı binanın en üst katını kendisine ayırmış diğerlerini de oturmaları için çocuklarına vermişti. Gönlü zengin bir kadındı büyükanne, bedeni narin, boyu kısa olsa da büyük bir anaydı. Kalın göz-
lüklerinin ardından sevimliliğini hala kaybetmemiş, mavi gözleriyle bakardı hayata, insanlara ve insancıklara...

Büyük Ev’de dışardan bakanların göremediği bir labirent vardı. Öyle bir labirent ki ev halkının dışındaki herkes burada kendini kaybedebilirdi. Ayaz da Büyük Ev’in dışındandı. Çoğu zaman

Büyük Ev’de kendisini sigara dumanı gibi rahatsızlık veren biriymiş gibi hissedirdi. Büyük Ev’in büyük labirentinde kendini aramaya çocukluğunda başlamış, yaşı otuzuna varmış lakin hâlâ bulamamıştı. Böyle mi devam etmeliydi, yoksa aramaya bir son verip pes mi etmeliydi? Akrabaları olmasaydılar belki şimdiye dek pes eder; “Sizin oyununuzda oynamıyorum!” bile derdi. Ne var ki demedi, diyemedi.

Büyükannesi Büyük Ev’de olmasaydı, Büyük Ev’le ve ev sakinleriyle ne sıklıkla görüşürdü ya da Büyük Ev’in sakinleri kendisini görmek isterler miydi, bunu kendisine sürekli sorardı. Onlar, ne büyükannesinin küçük oğlu olan babasını, ne kendisini, ne de kardeşlerini arayıp sormayanlardı. Kendi dünyalarının haricinde kimseyle ilgilenmeyenlerdi onlar; şayet bir ilgi varsa mutlaka ardında bir menfaatte var demekti. Bunu yıllar içinde çok iyi öğrenmişti, Ayaz.

Büyük Ev, ona büyük dersler veren büyük bir okul olmuştu. İnsan ilişkileri derslerinin çoğunu oradan almıştı. Büyükannesi başöğretmen olarak ona “insan nasıl olunur?” veya “nasıl insan kalınır?” sorularının cevaplarını “İnsâniyet” dersinde öğretmişti. Büyükannenin diğer çocukları yani amcalarından ise “nasıl yabânî olunur?” ve “nasıl yabânî kalınır?” sorularına cevap niteliğinde “Yabânîlik” dersleri almıştı. İnsâniyet derslerini sevmiş, Yabânîyet derslerinden ise nefret etmişti. Sevgi ve nefret, insanda bu iki zıt duygu da vardı. Ayaz, bu duyguları ve daha fazlasını Büyük Ev’de keşfetmişti. Seksenini aşan büyükanne Büyük Ev’in hem temeli, hem de direği idi. Herkes gibi Ayaz da ona çok değer veriyordu. Ko-

nuşturulsa ev sakinleri farklı şeyler söyleyebilirdi. Ancak büyükannenin sevilmemesinin ortak sebebi büyükannenin sahiplenmecî tavrı olabilirdi.

Ayaz’da büyük ruhlu kadının bu özelliğini sürekli dile getirir ve tam beceremese de ona benzemeye çalışırdı. Ona karşı sevgisinin ve saygısının ana nedeni sahiplenilmekti. Ne büyük bir değerdî sahiplenilmek. En büyük ikramdı sahiplenmek. Babalar ve analar sahip çıkarlardı yavrularına, bu insanlarda hatta hayvanlarda bile müthiş güzel bir vasıftı. Ve büyükannesi, kendisini bildi bileli ona değer vermiş ve onu sahiplenmişti.

Mıknatısın özelliği dağınıkları çekip toplamaksa, onu Büyük Ev’e çeken asıl mıknatıs büyükannesiydi. O da birbirlerinden haz etmeyenleri bile burada topluyordu. Fakat evin kuralı büyükanne içinde geçerliydi. Büyük Ev’de yaşayanlar, zahiren büyükanneye daha yakındılar; dışardakiler öyle hissediyorlarken, içerdelerinde tam tersini düşünüyorlardı. Büyükannenin başkalarına ilgisini hazmedemiyorlardı. Günlerden bir gün Ayaz’ı yanına çağırdı büyük yürekli kadın. Ayaz koşarak tek mil verdi: “Buyur babaanne!” Tebessüm etti büyükanım. Gülümsemesi parlayan bir yıldız gibi doğdu loş odaya. Seven ve sevilen arasında nice hoş anlar yaşanır. Nice yıldız doğar kararmış gönüllere bir tebessümle. Ayaz bunu defalarca yaşadığından almıştı artık. Babaannesinin onu çağırmasıyla karanlık dünyası aydınlanırdı her seferinde. Hüzün dağıldı yine ve yine unuttu etraftakileri sabrın çocuğu. Yaşlı kadın yıllanmış koltuğuna oturmuş; “Gel evladım!” dedi Ayaz’a. “Gel, yanıma gel Ayaz’ım!” “Gel” denir

de gidilmez mi, gitmekti neydi, uçu Ayaz yorgun dizlerin dibine. Büyükanenin kırışık ellerine yapıştı. İki eliyle iki elini tutmuş bir sağ elini bir sol elini öpüyor; “Buyur sultanım, emret!” diyordu. Sultandı babaannesesi Ayaz’ın gözünde. Büyük Ev’in, büyük sultanı. Büyükanne neşesi kaçık bir ses tonuyla; “Sana diyeceklerim var evladım!” dediğinde, yüzündeki yıldız sönüverdi birden, Ayaz’ın. Gözlerini dikti yorgun gözlere. Sanki an durdu, Ayaz yutkundu. Ve Sultan başladı konuşmaya. Uzun uzadıya anlattı. Loş oda iyice karardı. Güneş batmışken kendi güneşinin yakında batacağını öğrendi, Ayaz. Daraldı, daraldı, nefes alışverişi değişti. Büyükanne sağlık durumundan bahsetmiş ve doktorların söylediklerini Ayaz’a iletmişti. Ardından da Ayaz’a istediğini söyledi; tek tek, tane tane...

Sultanın son emriydi, yerine getirilmeliydi. Büyükanne, Büyük Ev ile Ayaz’ın ilgilenmesini istemiş, kendi daïresine çocuklarıyla birlikte taşınmasını talep etmişti. Demek kalp kalbe karşıydı; Ayaz’ın büyükanneye hissettikleri hiçbir zaman karşılıksız kalmamıştı.

Büyükanne, kendi çocukları ve diğer torunları varken, dışlanan Ayaz’a vermişti evini. O kadar da değildi. Amcalarıyla anlaşamazlarsa onun Büyük Ev’i terk etmeyip onlara sabretmesi, onlarla ilgilenmesiydi kadının isteğı. Değersiz gördüklerine değer verirler miydi? Nasıl görürlerse görsünler o; “Tamam” dedi büyükanneye; “Tamam sultanım, sakın gözün arkada kalmasın.” Neden di bu seçim; büyükanne onca kişinin arasından neden Ayaz’ı seçmişti? Yaşlı kadın, yıllar içinde herkesin karakterini çok iyi keşfetmişti. Ayaz kendisi gibi sa-

hiplenmeci idi. Babaanesi onu sahiplendiği gibi, o da her şeyiyle onu sahiplenmişti. Ayaz etrafındakilere karşıda aynıydı, bu karakterinde vardı. Arayan aradığını bulmuş, bulduğunu yanından ayırmamış, onunla sürekli ilgilenmiş, kuyumcu ustası gibi elindeki altını yıllarca işlemişti.

Günler sonra büyük usta, ilaçlar tarafından esir alındı. Güçsüzlüğü onu yatağa düşürdü. En korktuğu şeydi yatağa düşmek ama gel gör ki hayat imtihanında nelerle karşılaşılıyordu ki; her bir üzüntü veren hal ile boğuşmak zorundaydı insan. Üzüntü veren hallerinin üstesinden gelenler başarıyken, büyükanne hayatı boyunca başarılı olmuştu. Dertleri dert edinmeyen, dertleri derleyip dağıtan kadındı o. Büyük Ev'in büyükannesiydi o. Çileyi yudumladıkça azmi artan; onu bir şiir kitabı olarak okuyan kadındı o. Fakat her doğan terk ederdi bu fâni âlemi. Sırasını bekliyordu her bir canlı “merhaba” dedikten sonra “hoş çakal” demek için. Kimler gelip gitmemişlerdi ki, büyükanne kaçınıcı büyükanneydi kim bilir? Şimdi de sıra ona gelmiş gibiydi. Yılların yorgunluğunu iliklerine kadar hisseden kadın, son yolculuğuna çıkmaya hazırlanıyordu. Etrafında pervane olanlar, kurumuş dudaklarında dilini gezdiren kadına su verdiler. Belki de bu son içeceği idi. İçmeye çalıştı ancak başaramadı. Su içtiği bardağı sanki ona yabancılaşmıştı. Ölümün soğukluğunu hissettiler odadakiler. Su verenlerin bile boğazları kurudu.

Ölüm, büyük bir hadiseydi ve bu hadiseye şahit olacaklarını düşünenler gözyaşlarını tutamadılar. Ölüm sessizliği odayı ele geçirdi. Başları yere

eğilenler başlarını kaldırıncı önce büyükanneye bakıyorlar sonra da birbirlerini yokluyorlardı. Çok zor bir an yaşıyorlardı. Dudaklar kurumuş, yutkunur vaziyette sessizliğe teslim olmuşlardı. Büyükanne ise diliyle sürekli bir şeyler söylüyordu. Her zaman yanında olan tesbihi yanında değildi ama zikir çektiği her halinden belliydi. Zâkire bir kadında büyükanne. Sabah namazıyla başlardı Rabbini anmaya. Her namazın ardından da tesbihatını uzun uzun yapardı. Herkes onu bu özelliğiyle tanıdığından tesbihat zamanında kimse yanına gelmezdi. Bu dünyadaki son zikirlerini çekiyordu. Son nefesler, son kelimeler... Ve... Durdu birden çatlamış dudaklar, ardından usulca kapandı buğulu gözler. Bir büyükanne geçti bu fani yurttan, bir kalender kadın, bir eş, bir ana ve bir mü'mine...

Ertesi gün Ayaz, bir cenazenin ardından büyükannesinin sözlerini hatırladı. İnsanlar cenazeyi defnedip kaçarcasına kabristanı terk ederlerken; “Vakti gelmeyenler hiç demesinler; “biz gitmeyeceğiz!” diye evladım! Bak ölümden kaçanlarla dolu şu köhne kabirler. Ölüm, çok büyük bir hâdise, lakin anlamamak için direniyor bu gâfil nefisler.” demişti Ayaz’a.

Ayaz büyükannenin kabrinin başında etrafına bakındı ve sicim gibi gözyaşları dökerken acıyla söylendi: “Eyy eyy! Kime kaldı ki bu dünya; hani han-hamam sahipleri, hani dünyalıkları ile çalım satanlar, hani ölmeyecekmiş gibi yaşayanlar, hani insanlara tepeden bakanlar, hani şana şöhrete tapanlar hani şimdi neredesiniz? Ahh ah nerede, nerede?”

ŞİMDİ MUTLU MUSUNUZ?

Kimisi ateist oldu, kimi de deist
Kimisi komünist oldu, kimi kemalist
Ürettiniz bataklıkta sayısız narsist
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Medenileri “yobaz!” gören körlersiniz
Öncü nesle “öcü!” dedi öcü nesliniz
Hep saldırdı pak İslâm’a necis diliniz
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

“Adâlet ayaktaymış!” kim inanır buna?
Bak zalimler çökmüşler ateşten koltuklara
Zulümlerle yükselir vahlar el-Kahhar’a
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Günahları teşvik edip desteklediniz
İçki, kumar ve faize geçit verdiniz
Okullarda haramîler yetiştirdiniz
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Küfrü yaşattınız, îmânı katlettiniz
Şirke dâvet etmeyi vazife bildiniz
Kâfirleri çok sevdiniz, dost edindiniz
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Cahiliye hükmünü kutsallaştırdınız
Bâtıl fikri hak diye sizler sattınız
Lâin şeytânın peşinde cirit attınız
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Sadıkları yalanladı kezzablarınız
Mü’minlere dil uzattı nemmamlarınız
Hayâtlarla oynadı kumarbazlarınız
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Echellerde ilim aradı cahilleriniz
Akletmedi us kaçkını beyinleriniz
Zanaat bildi, ipe un serdi eliniz
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Muvahhîdlere “terörist!” diyenlersiniz
Hürleri kelepçeleyen kölelersiniz
Mazlumların ahıyla yüzleşeceksiniz
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Hüküm hakkı Allâh’ındır, bizim dediniz
Helal-haram hadsizce belirlediniz
Hesap günü görülecek her ameliniz
“Şimdi mutlu musunuz?” işte eseriniz

Hakan Emin

MINHÂC

Aile ve Eğitim Dergisi

“Dosdoğru Bir Yol Arayanlar İçin”

3 Aylık e-Dergi

-Ücretsiz-

NİSAN 2025

İffet Nesli Sayısı

www.minhacdergisi.com

minhacdergisi@gmail.com

Telefon: 0501 362 15 10

Dergi içinde yer alan yazılardan ilgili
yazar mesûldür.

Kaynak gösterilerek kısmen ya da
tamamen alıntı yapılabilir.

“doğru bir yol arayanlar için”

MİN HÂC

“Allâh'ım! Senden hidayet, takva,
iffet ve zenginlik isterim.”

[Müslim; Tirmizî]

